

Kolaj vsak dan, udi ob modrih in praznihi, spetaj. — Uredništvo: ulica sv. Franciska Ašiškega št. 20, L. nadstropje. — Dopolni naj se pošilja uredništvu. — Nepravilna pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. — Lastnik komercij lista: Edinost. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posebne številke v Trstu in okolici po 10 stotih. — Oglaš se računa po število ene kolone (72 mm). — Oglaš trgovcev in obrtnikov po 20 stotih; obrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stotih, oglaš denarnih zavodov po 50 stotih. Mali oglaš po 10 stotih. Beseda, najmanj pa L 1.—. Oglaš sprejema inšertni oddelk Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inšertni oddelk se nahajata v Trstu, ul. sv. Franciska Aš. 20.

Iz Jugoslavije.

Namen regentovega potovanja v Pariz.

BELGRAD, 10. Dobro poučeni krogi menijo, da je odputovanje regenta v Pariz ne samo zaradi odškodnine po Nemčiji, temveč tudi prejkone zaradi tega, da bi obnovil pozornost na posledice, ki bi utegnile nastati zaradi pustolovstva D'Annunzijskega in njegovih pristajalcev. Rešitev reškega vprašanja, je v rokah mirovne konference. Ako pa bi D'Annunzio hotel izvršiti svoj načrt in bi napadel tudi Split, bi trčil na čete SHS, kateremu je mirovna konferenca odkazala to luko.

Regentov poset pri Poincaréju.

BELGRAD, 11. Predsednik francoske republike Poincaré je, kakor že javljeno, sprejel prestolonaslednika regenta Aleksandra. Potrjavljeno je, da je bil njegov obraz radosten in priučenosti so imeli vtis, da je zadovoljen s porazgovorom. Drugi dan je predsednik Poincaré vrnil regentu Aleksandru poset, ki je bil prav tako prisrčen in ki je trajal prav tako dolgo.

Diner pri Vesniču.

BELGRAD, 10. Presburo poročja iz Pariza: Dne 6. decembra je dal jugoslovanski poslanik v Parizu Vesnič prirediti diner na čast Nj. Vis. prestolonaslednika regenta Aleksandra v poslastišni. Povabljeni so bili g. Polk, Borthelot, ravnatelj političnega oddelka francoskega zunanjega ministrstva, g. Muklakov, ruski poslanik in več drugih ličnosti iz političnih krogov.

Amerika in italijansko-jugoslovanski spor.
KODANJ, 11. »Politiken« javljajo iz Washingtona: V ameriških krogih se boje, da bi italijansko-jugoslovanski konflikt potegnil tudi Ameriko v spor. Mornariški minister Daniels je v nepretrgani zvezi z admiralom Andrewsom, poveljnikom ameriškega brodogradniškega podjetja, ki je bil prav tako brodogradnik in več drugih ličnosti iz političnih krogov.

Centralna uprava za inozemski promet.

BELGRAD, 11. Kakor se doznava, bo centralna uprava za inozemski promet odzela Hrvatski zemljski banki in njenim podružnicam vse donarne posle, katere je dosedaj izvrševala za centralno upravo.

Proti habzburški nevarnosti.

BELGRAD, 11. »Pravda« prinosa očitno inspiriran članek z naslovom: »Mi in Avstrija« (pisano iz Beča). V tem članku se opisuje huda gospodarska kriza v Avstriji, ki jo nekateri elementi izkoriščajo za to, da bi pomagali Habzburžanom zopet na prestol. Da se to prepreči, bi bilo umestno, ako Jugoslavija Avstrijo gospodarsko podpira in sliče z njo prijateljske gospodarske in trgovske zveze.

Trgovinska pogodba z Nemško Avstrijo.

BELGRAD, 11. V soboto popoldne je bila seja ministrskega sveta, v kateri se je razpravljalo o trgovski pogodbi z Nemško Avstrijo.

Medzvezniška donavska komisija.

BELGRAD, 12. Jaha »Sofia« je 7. t. m. dospela v Belgrad ter po kratkem odmoru odputila dalje proti Budimpešti. Na jahi se je sestoj iz zastopnikov četverih velesil in zastopnikov trih pobornih aliranih in asociiranih držav. Kraljevstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev je zastopal v tej komisiji korvetni kapitan Vilfan, Francijo pa kontreadmiral Fautou. Ukrope, ki jih je sklenila ta komisija, so velike važnosti za mednarodno izrabo Donave, ki bo rabila pobornim državam kot zelo važna prometna črta.

Zaradi madžarskega vpadu v Prekmurje.

BUDIMPEŠTA, 11. »Neue Freie Presse« poroča: Načelnik angleške vojaške misije general Gorton je prišel v predsedstvo ministrskega sveta ravno, ko je bil zbran ministrski svet, ter se je dalje časa posvetoval s Huszarjem. Noto je ministrski predsednik poklical sedaj ob markiranju konstatira, da v prometu ni katoličev se je skupno z vojnimi ministrom poveljnikom. Konferenca angleškega generala s kabinetom je bila v zvezi z dogodkom v Dolnji Lendavi v Prekmurju. Gorton je sprejel naslednji dan Sodosa in zahteval od njega pojasnil. Sodosa je slihar zadovoljno pojasnil ter je Gorton njegovo pojasnilo sprejel v vednost.

Odgoditev narodnega predstavnstva.

BELGRAD, 11. »Beogradski dnevnik« javlja, da bo ukaz o odgoditvi parlamenta počinan se dni. Domneva se, da bo ukaz počinan pred povratkom regentovim, in to po vladni, ki sedaj zastopa vladarja.

Volitve v narodno skupščino.

BELGRAD, 11. »Beogradski dnevnik« javlja, da bodo volitve za narodno skupščino začele meseca marca.

Priloge za volitve.

BELGRAD, 10. Akcijski odbor Demokratske stranke je imel sejo, na kateri se je razpravljalo o pripravah za volitve.

Za olajšave pomanjkanja stanovanj.

SPLIT, 11. Pri pokrajinski vladni v Splitu proučavajo te dni naredbo o olajšavah za one, ki bi se odločili zidati nove hiše v večjih mestih Dalmacije. Te ugodnosti gotovo doprinejajo k olajšanju velikega pomanjkanja stanovanj.

Trgovinski atašej.

BELGRAD, 11. Minister za zunanje stvari je predlagal pri trgovinskemu ministru, naj se uvedejo pri jugoslovanskih poslaništvih trgovinski atašej. Kandidate določi trgovinski minister.

Zamenjava kron za dinarja.

BELGRAD, 11. Poslednje dni so pričele dobajati večje množine bankovcev narodne banke, ki se izdelujejo v Parizu. Do konca tega

meseca jih bo gotovo za dve milijardi. Ako se sedj ob markiranju konstatira, da v prometu ni več kron, nego je predvaden, potem se krona meseca januarja vzamejo iz prometa.

Za prehrano Črnogore.

BELGRAD, 11. Ministrstvo za prehrano je nakupilo 50 vagonov koreuze za siromake v Črnogori. To je prvi del onih 200 vagonov, ki naj se nakupijo od posebnega kredita.

Varstveni ukrep proti koleri.

BELGRAD, 11. Ministrstvo za zdravstvo je iznova prejel vesti o slučajih kolere iz Soluna. Odredilo je, da morajo zdravniki preiskati na obmejnih postajah vse popotnike, prihajajoče z Grškega.

Agrarna fakulteta v Belgradu.

BELGRAD, 11. Senat belgrajskega vsenčilišča je glede na ustanovitve agrarne fakultete sklenil, da pozove za učne moči na tej fakulteti tudi profesorje ameriških univerzitet, ker ni dovolj domačih strokovnjakov na razpolago.

Zenski kongres.

BELGRAD, 11. Društvo za žensko prosveto in za varstvo ženskih interesov sklicuje za 24. decembra ženski kongres. Dnevni red: 1. ustanovitveni lista, 2. politično držanje.

Sporazum med vlado in železničarji.

BELGRAD, 10. Poluurno se javlja, da se je med železničarji in med prometnim ministrom dosegel sporazum.

Urad za izvedbo sklepov mirovnih pogodb.

BELGRAD, 11. Podpisana je bila odredba o ustanovitvi urada za izvedbo sklepov mirovnih pogodb. Temu uradu načeljuje gđ. Komandi, profesor pravoslavne fakultete v Belgradu.

Bolgarski ministrski predsednik v Belgradu.

BELGRAD, 11. Bolgarski ministrski predsednik Stamboliski se je na potu iz Pariza v Sofijo peljal skozi Belgrad.

Ureditev uradniškega vprašanja.

BELGRAD, 12. »Pravda« javlja: V petek ob 9½ popoldne je bila seja ministrskega sveta, ki je trajala do večera. Na tej seji je bilo urejeno tudi uradniško vprašanje. Kar se tiče draginskih doklade, je bila sprejeta zahteva uradnikov, izražena v spomenici. Na ta način bi uradniki X. in XI. činovnega razreda dobili 120% draginskega doklada, dočim bi dobili uradniki višjih razredov doklade v treh kategorijah, namreč po 100%, 80% in 60%.

BELGRAD, 11. Sobotna seja ministrskega sveta se je začela ob 18 in je trajala do 21. Razpravljalo se je o uradniškem vprašanju in sličenosti, da se povzra vsem častnikom, državnim uradnikom in državnim namestnicem draginskega doklada do ureditve uradniških dohodkov. Ta doklada se bo izplačevala od 1. decembra 4. l.

Smolaka v Splitu.

SPLIT, 11. Kakor doznava »Novo Dobro«, pride član naše delegacije pri mirovni konferenci dr. Smolaka v kratkem v Split.

Dar Splitkemu sirotišču.

SPLIT, 11. Naš minister za zunanje stvari dr. Trumbić je poslal načelniku splitske občine pismo, kateremu je priložen bon ameriškega posojila svobode v znesku 50 dolarjev, ki da je dr. Trumbić sprejel od hrvatske zveze »Dalmacija« v Chicago. To svoto so naši rodoljubi v Ameriki poslali dr. Trumbiću s prošnjo, naj razpolaže z njo po svoji razsodnosti. On jo je poklonil splitkemu sirotišču »Mangier«, kjer se bo porabila za prireditve božičnega dne siromašni deci.

Probitalstvo Splita.

SPLIT, 12. Splitski občinski urad je izvršil sumarično štetje prebivalstva mesta Splita. Rezultat je pokazal, da ima Split približno 29.700 prebivalcev brez vojaštva.

Priznanje splitkemu županu.

SPLIT, 12. V petek popoldne se je vršila seja mestnega občinskega sveta. Sprejet je bil predlog občinskega upraviteljstva o zaključnem računu za leto 1918. Na predlog občinskega svetnika, komunista Dušana Jankova je občinski svet soglasno volil župana dr. Iv. Tartagliju na nagrado v znesku 3000 kron mesečno. Dasi ravno je izjavil načelnik, da se ne strinja s tem predlogom in odklanja nagrado za reprezentacije, so vsi člani občinskega sveta brez ozira na politično mišljenje z enodušnim navdušenjem priznali neumorno in nesebično delavnost župana dr. Tartaglije in podžupana g. Perešića.

Kredit trgovcem in obrtnikom.

BELGRAD, 10. Belgrajska podružnica mednarodne trgovske in industrijske zveze v Parizu je obvestila pristojna mesta, da bo jugoslovanskim trgovcem in obrtnikom dala kredit do 200 milijonov frankov za razno blago. Interesenti dobe informacije od podružnice te zveze v Belgradu: ulica kneževje Ljubice št. 9 (Podružnica mednarodnega trgovskega in industrijskega združenja v Parizu).

Denarno vprašanje na Reki.

REKA, 12. Izvršni odbor italijanskega češkega Consiglia nazionale je izdal dekret, datiran od 30. novembra t. l., glede ravnanja z nekolkovanimi jugoslovanskimi kronami. Člen I. pravi: Do 31. decembra t. l. smejo kreditni zavodi odklanjati plačila v nekolkovanih jugoslovanskih kronah, v kolikor presegajo tiska plačila 10% odtetojnih dolgov. Ta omejitev ni dopustna za plačila, ki ne presegajo zneska 20.000 kron. Člen II. določa: V pokritje 20% zneska, ki ga jugoslovanska vlada odbija pri kolokovanju kron, smejo kreditni zavodi odbijati 20% od plačanih zneskov in akreditirani odbitek brezobresno na poseben račun. Nadaljni člen dekreta prepoveduje uvoz nekolkovanih jugoslovanskih kron v reško ozemlje v večjih zneskih nego 300 kron ter določa kot kaznen zapor 6 mesecev in zaplenbo bankovcev. Ta dekret je stopil s 1. decembrom t. l. v veljavo.

Praznovanje praznika uedinjenja v Atenah.

BELGRAD, 12. Iz Aten poročajo: Državni praznik uedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev se je v Atenah slovesno praznoval. Svečani službi božji v ruski cerkvi so prisostvovali jugoslovanski opravniki in vojaški atašej z osebojem, dvorni maršal s spremljivom, diplomatski zbor z vojaškimi in mornariškimi atašaji (razen Matijanov), dalje atenski metropolit (s spremljivom, grški minister za zunanje stvari, načelnik atenske občine, ves generalni štab z višjimi in nižjimi častniki, zastopniki časopisja in srbske kolonije. Službo božjo je opravil metropolit ob asistenci grških svečnikov. Ruski arhimandrit Sergije je v govoru slavil uedinjenje Jugoslovenov. Svečanosti je prisostvovala velika množica grškega občinstva, ki je privedlo živahne ovacije naši državi.

Iz češkoslovaške.

Raba češkega jezika pri službi božji prepovedana.

PRAGA, 11. Ordinariatni list praškega nadškofa Kordača objavlja dve naredbi, da je glasom izjave papeža Benedikta XV. prepovedana raba češkega jezika pri službi božji in oddaji sakramentov in da je prepovedana tudi diskusija o celibatu.

Za šestmesečno vojaško službo.

PRAGA, 12. Načelnik generalnega štaba Pelše in generalni inspektor češkoslovaških čet Machar sta se začela pogajati z zastopniki strank, da bi izposlovala uvedbo šestmesečne vojaške službene dobe.

Dr. Hodža minister.

PRAGA, 12. Predsednik Masaryk je imenoval bivšega poslanca v ogrskem parlamentu, dr. Milana Hodža za ministra za izenačenje zakonov in upravne organizacije.

Proti donavski federaciji.

PRAGA, 12. Osnovni izvršni odbor češkoslovaške narodne demokracije je izdal energičen protest proti vsem poizkusom za ustanovitve donavste federacije in vzpostavitev habzburške monarhije v Madžarski in Avstriji.

Madžarske priloge za vpad na Slovaško.

PRAGA, 12. »Večer« priobčuje v zadnjih dneh vznemirjajoče vesti o pripravah madžarskega admiral Horthyja za pohod v Slovaško. Tudi »Venkov« pravi, da mora imeti češkoslovaška na madžarski meji emondnik na suhem in orožje pripravljeno.

Zelezniska nesreča.

PRAGA, 12. V soboto popoldne sta ezadela skupaj nedelež od postnje Čelakovita dva poština vlaka. Pet vagonov se je razbilo. Poročajo, da je bilo pri nesreči pet mrtvih in 50 težko in lahko ranjenih.

Kooperacija za sladkor.

PRAGA, 12. »Prager Tagblatt« poroča, da se je posrečilo češkoslovaški sladkorni komisiji pridobiti likot kooperacije za sladkor, ki je bil izvožen v Nemčijo, 2000 vagonov.

Iz Poljske.

PARIZ, 11. Iz Varšave poročajo, da je bila sklenjena pogodba med Poljsko in Nemčijo radi umika čete z ozemlja, katero bo zasedla Poljska. Nemčija se je obvezala, da bo prvi dan po podpisu ratifikacijskega protokola, ob šestih urah čete z ozemlja.

Nemške spletke proti Poljki.

MORAVSKA OSTRAVA, 12. »Gazeta Poznana« prinosa vest osovinskoga lista »Iskra«, da je prišla poljskim oblastim v roke tajna okrožnica, v kateri nemški državni komisar za Zgornjo Slezijo odreja, da naj se zavratno umori pri njegovem prihodu poslanec Konfanti, poljski vojni komisar za Zgornjo Slezijo. Dokument se je fotografiral ter se je poslala fotografija v Varšavo.

Vprašanje Gdanskoga.

BEROLIN, 10. Wolffov urad poroča: »Echo de Paris« priobčuje brzojavko iz Cariha, da »Danziger Zeitung« potrjuje, da je nemška vlada uradno namerala torake, da bi dosegla revizijo mirovne pogodbe. Državni minister za zunanje stvari je ustavil memorandum, v katerem zahteva, da se poljska meja popravi, da se vzhodna nemška meja pomakne za 60 km na vzhod in da naj svobodno mesto Gdansk meji ob Nemčijo. Tudi je izdalen popolnoma vsenemski statut za mesto Gdansk.

Komentari, ki so priloženi temu memorandumu, se čisto nič ne ozirajo na določbe mirovne konference ter so pisane v takem tonu, da je general Durant odklonil sprejem memorandumu ter ga ni hotel odposlati v Pariz. — K temu se pripominja, da je nemška vlada predlagala poljski ter tudi drugim zveznim in pridruženim državam, naj se mejni komisiji da pooblastilo, da sme samostojno na podlagi razprav in preprčenj meje iz narodnostnih in gospodarskih razlogov v interesu Poljske, kakor tudi v interesu Nemčije. Vse druge trditve lista »Echo de Paris«, ki se tičejo Gdanskoga, premakne nemške meje za 60 km proti vzhodu, kakor tudi vsebina in ton komentarjev, so popolnoma izmišljene.

Entente čete zasedejo Gorenjo Slezijo.
BELGRAD, 12. Iz Varšave javljajo: Kakor poročajo listi, so entente čete, ki bodo zasedle gorenjeslezjske kraje, kjer se ima vršiti ljudsko glasovanje, že na pohodu.

IZ RUSIJE.

Entente namerava skleniti premirje z Rusijo.
AMSTERDAM, 11. Kakor poroča »Telegraf«, javlja brezlična brzojavka iz Moskve, da namerava entente skleniti premirje z Rusijo. Brzojavka pravi, da je sovjetska vlada pripravljena skleniti mir, pod pogojem, da se entente ne bo vmešavala v ruske razmere. Rusija je pripravljena na koncesije, ne bo pa podpisala mira, ki naj bi posegal v njeno notranje ureditve. Vlada kmetov in delavcev je edina izvoljena vlada v Rusiji.

Položaj v Rusiji.

RIM, 12. (S) Vojaški poverjenik pri poslanstvu v Rimu pošilja naslednje uradno poročilo o položaju v Rusiji dne 4. decembra: 1. Bojna črta: severno od Carina — 8 km južno od Kornejeva — 50 km južno od Kurska — 30 km južno od Nježina — severno od Kijeva — zapadno od Fastova — Karatin-Bar — zapadno od Jariševa (na reki Dnjestr); 2. izgrede v notranjosti povzročajo le razbojniške tolpe, ki so pustile med Dnjeprom in Azovskim morjem. Glavna skupina je sedaj obkoljena jugozapadno od Jekaterinoslava in bo kmalu uničena; 3. ukrajinska vojska je v popolnem razsulu. Gališki oddelki so presli k Dnjekinu; brezpomembni Petljurovi oddelki so razpršeni po južni Voliniji v severnih kijevskih pokrajinih in po zapadni Podoliji. Kamjencev Podolski, sedež Petljurovega glavnega štapa, so zasedli Poljaki, katerih desno krilo je v stiku s četami generala Denjškina pri Proskurovu. Mesto Mogilev na Dnjestr, Bar in železniško vozlišče Kazatin in Fastov so v rokah generala Denjškina. Petljura je baje zbežal z delom svojega vrhovnega štaba na Poljsko (Romunsko?). Drugi del vrhovnega štaba in njegova telesna straža sta zbežala v Lvov.

Kongres delavcev, kmetov, vojakov in kozakov.

MOSKVA, 10. Dne 5. decembra je bil v Moskvi ovržen sedmi kongres odposlancev delavcev, kmetov, vojakov in kozakov. Kongresa se je udeležilo 1300 odposlancev, med njimi 1130 komunistov. Trodelj in Lenin sta bila navzoča.

Za boj proti boljševikom.

PARIZ, 12. »Humanité« priobčuje izjavo dr. Kramarja, h kateri pristavlja, da bodo protiboljševiške bojne čete naprosile Nemce in Japonce za pomoč, ako ne bodo aliranci uspešno podpirali Kolčaka in Denjškina. Pri Denjškinu obstoja nemška in caristična misleča manjšina.

Dr. Kramar o boljševizmu.

PRAGA, 10. »Lidove noviny« priobčujejo poročilo o dr. Kramarju v Parizu. Dr. Kramar je izjavil med drugim: Mi moramo smatrati boljševizem samo kot epizodo. Na vsak način mora Evropa računati s tem, da postane Rusija v kratkem enotna in demokratična država.

Minister, ki poverja.

MORAVSKA OSTRAVA, 12. »Ostrauer Zeitung« poroča iz Tilze, da je poveril finančni minister bivše zahodnoruske vlade Engelhart 6 milijonov rubljev.

Konferenca v Jurjevu.

STOCKHOLM, 12. (S) Pogajanja med baltičskimi pokrajinci in boljševiki v Jurjevu so se odgodila do konca tega meseca. Finska javlja danes, da se ni udeležila teh pogajanj; poslala je v Jurjevo samo enega častnika, da ji poroča o poteku pogajanj. Z druge strani se doznava, da se ni ta častnik udeležil sploh nobene seje.

Iz Bolgarske.

Za kaznovanje vojnih krivcev.
SOFIJA, 11. Radikalne skupine so v sobranju predložile zakonski načrt glede kaznovanja vojnih krivcev po bolgarskem sodnem dvoru. Vojne krivde je obtoženo 200 oseb, med njimi vsi člani kabineta Radoslavova. Tudi kralj Ferdinand bo moral pred ta sodni dvor in bi meč po zakonskem predlogu pričakovati smrtno kazen.

Bolgarska priznala Nemško Avstrijo.

BELGRAD, 12. Kakor javljajo z Dunaja, je bolgarska vlada priznala avstrijsko republiko. Monarhistična zarota v Carigradu in protidinstična zarota v Soliji?

STOCKHOLM, 12. (S) Neka brzojavka iz ruskega vira pravi, da se je razkrila v Carigradu zarota, katere namen je bil izročiti prestol bivšemu sultanu Abdululu.

Iz istega vira javljajo, da se vrše v Soliji protidinstične demonstracije.

Iz Avstrije.

Priklonitev Predarlske Svici.

DUNAJ, 11. Državna pisarna je brzojavila predarlskemu deželnemu svetu: Državna vlada ne bo ovirala Predarlske na postavnih potih; ako predarlski deželni zbor preko dunajske vlade predloži zvezi narodov predlog, da se dovoli predarlski pogajati se s Švicco radi priklonitve, pošlje državna vlada ta predlog v Pariz. Pridržuje si pa pravico, da obenem priloži izjavo glede varstva avstrijskih interesov. Državna vlada torej sprejema predlog, ki ga je podkancelar Fink v torek predlagal predarlski. Proti drugi akciji, ki bi se protivila mirovni pogodbi, ali obstoječim zakonom, bi se pa morala vlada seveda z vsemi danimi sredstvi upirati. Vlada priporoča pot pravice in zakona.

Spor Avstrije z Bavarsko in Nizozemsko.

DUNAJ, 11. »Deutsches Volksblatt« poroča pod naslovom: »Nove samovoljnosti postranske vlade, diplomatični konflikti Avstrije z Bavarsko in Nizozemsko: Bavarska je protestirala proti temu, da so narodna bramba in delavski sveti na severnem kolodvoru pregledovali predlago bavarskega kurirja, Nizozemska pa je zagrozila, da bo ustavila transporte živil in pomožnih akcij, ker je bil na vzhodnem kolodvoru oropan uradno zapečaten vagon z nizozemsko uradno pošto. List zahteva, da se stvar uradno pojasni.

Nadzorovanje letalskega prometa.

DUNAJ, 11. V Fischamendu in Thalerhofu se ustanovita postaji zračne policije, ki bosta nadzorovali letalski promet v Avstriji in iz Avstrije.

Millijonsko sleparstvo.

DUNAJ, 10. K nekemu trgovcu na Wiedenu, ki je po analogi nekoga na dunaju se mudečeje ukrajinskega generala nakopil za transakcije z živili za milijon kron raznih inozemskih valut, predvsem tuzicevskih romanovskih rubljev, so prišli snoči, ravno ko se je pogajal z nekim ukrajinskim polkovnikom, ki je prišel kot zastopnik omenjenega generala, da bi prevzel valute proti plačilu v avstrijskih kronah, trje moške, ki so se izdali za poljske organe in izjavili, da imajo povelje izvesti pri trgovcu hišno preiskavo, ker je osumljen, da trguje s tujnimi valutami. Dvojevalna komisija je zaplenila milijon v tuji valutah, aretirala prisotnega ukrajinskega polkovnika in ga odvedla s seboj, trgovca pa na njegovo hujšo prošnjo pustila na svobodi. Na to je trgovec hitel pozvedovat na poljsko, kjer je izvedel, da je komisija sestajala iz treh lopovov. Policija sliša sedaj izslediti sleparje in pojasniti to nenavadno zgodbo.

Iz Nemčije.

Bivši veliki vezir — socialni demokrat.

BEROLIN, 12. Bivši veliki vezir Talaat paša biva že nekaj časa v Berlinu, kakor poroča »Neue Berliner Zeitung«. Trdi, da je prestopil k socialistom in da je stopil v zvezo z Radekom, s katerim hoče poleteti z aeroplanom v Rusijo.

Oddaja premoženja.

BEROLIN, 11. V narodni skupščini je oddaja premoženja pred družin branjem. V »Berliner Tageblattu« izjavlja Brentang, ki se je pravkar vrnil iz Londona, naj da entente varščine, da ne bo

radna zavone. Divinistični častniki so po-
begnili in so jih 7 Romani postrelili na begu.

Mirovna konferenca.

Za novo mirovno konferenco.

PARIZ, 11. »Matin« poroča iz New-Yorka:
V diplomatskih krogih v Washingtonu pre-
vladuje mnenje, naj se v Parizu na novo otvori
mednarodna konferenca, katere naj se udele-
žijo zastopniki vseh narodov, ki so ratificirali
versaillesko mirovno pogodbo; ko se razide
sedanja mirovna konferenca, naj bi nanovo
ustanovljena mirovna konferenca nadaljevala
delo.

Mirovna konferenca v Londonu.

LONDON, 12. (S) Danes ob 11'30 so se se-
stali v Downing Streetu Scialoja, italijanski
poslanik v Londonu, Clemenceau, Lonchner,
Caban, Bertolotti Florijan, ameriški poslanik
v Londonu, Lloyd George, Bonar Law, lord
Curzon in Mavricij Hankey, tajnik vojne
kabineta. Konferenca se je začela ob 1'15.

LONDON, 12. (S) Angleški in francoski mi-
nistri so zadovoljni s potekom pogajanj. Na
današnji seji se je razpravljalo o raznih enten-
tističnih vprašanjih, ki se tičejo entente, jadrans-
kega in ruskega vprašanja. Na popoldanski
seji se je razpravljalo o notranjih vprašanjih,
ki se tičejo Francije. Razprava se bo nadalje-
vala jutri, v soboto. Clemenceau bržkone ne
odide pred nedeljo.

Ameriška bo ratificirala versaillesko pogodbo
še ta mesec.

PARIZ, 11. »Viktorie« poroča iz Londona:
Lloyd George je izjavil, da upa, da bo Ameri-
ka versaillesko mirovno pogodbo še v tem me-
secu ratificirala. Kar se tiče gospodarskega
pogoja v osrednji Evropi, je poudarjal, da se
angleška vlada sedaj posvetuje z Zedinjenimi
državami o potrebnih ukrepih v svrhu odpo-
moči. Ni mu pa moč dati v tej stvari sedaj
natančnejših pojmov.

Wilson in House.

SPLIT, 11. New-yorka »Tribune« poroča iz
Washingtona, da predsednik Wilson ni hotel
sprejeti v avdijenci polkovnika Housea. List
pripravlja, da so odnosi med njima precej na-
peti in sicer zaradi tega, ker ni House, ko je
ostal v Parizu kot zastopnik Amerike, popol-
noma izvesti predsednika o stanju ruskega
vprašanja. Želi se, da je polkovnik House po-
stopel napram temu vprašanju s svojega stali-
šta brez ozira na Wilsonovo mnenje.

Spolni finančni položaj.

PARIZ, 10. »Matin« doznava iz New-Yorka:
Letno poročilo zakladnega tajnika Glassa
smatra splošni finančni položaj za ugoden.
Zedinjene države so večino svojih vojnih dolgov
poplačale in državi dolg je v razmerju z na-
rodnim bogastvom zelo majhen. Tudi finančni
položaj Evrope ni tako resen, kakor se domne-
va. Poročilo predlaga, naj se skrajšamo za dve
ali tri leta kreditirajo obresti za posojila, do-
voljena po Ameriki za vojne. To bi bila edina
financijska podpora, ki bi jo Zedinjene države
dovolile skrajšati. Glass meni, naj se Evropa
povrne k edinstvi. Zedinjene države bi dale na
razpolaganje sirovine in orodje za obnovo
Evrope.

Iz Italije.

italijanska zbornica odobrila odgovor na prestolni
govor in odklonila predlog za priznanje sovjetske
Rusije.

RIM, 13. Po razpravi o protestih zaradi začujih
težrdov in zaradi brezposelnosti je imel Alessio
poročevalec o odgovoru na prestolni govor, dolg
govor, v katerem je opozoril načela, ki so jih raz-
vijali v prejšnjih letih soc. poslanci. Dokazoval
je, da je potrebna združitev vseh sil, v kateri
socialiste.

Govoril je nato ministrski predsednik Nitti, ki
je izjavil, da ni resnična vest, da se Italija pripra-
vja na sklenitev mednarodnih dogovorov, ki bi jo
vezali za bodočnost. Zanimal je tudi vest, da Ita-
lija namerava sodelovati pri taki oboroženi eksciji
proti Rusiji. Končno je izjavil, da se ni baš socia-
listov in katolikov v zbornici, ker te dve stranki
boste nadzorovali delovanje zbornice.

Socialist Lazzari je predložil, naj zbornica ne
odobi odgovora na prestolni govor, toda njegov
predlog je zbornica v glasovanju odklonila. Zbor-
nica je tudi odklonila predlog Graziadeja za pri-
znanje sovjetske Rusije.

Nato se je vršilo glasovanje o predloženih izpre-
membah besedila.

Italijanska ljudska stranka bo glasovala za
vlado.

RIM, 12. Nocoj se je sestala parlamentarna
skupina ljudske stranke. Seje se je udeležilo
90 poslancev. Predložena je bila resolucija, v
kateri se izjavlja, da skupina glasuje v prid
vladi, pričakuje novih dogodkov.

Kar se pa tiče sodelovanja na vladi se zdi,
da prevladuje struja, ki je nasprotna sodele-
vanju.

Nova stranka.

RIM, 12. Danes se je proglasila v zbornici
ustanovitve nove stranke, ki se namerava or-

PODLISTEK

Za staro pravdo.

Avugst Senoa: Seljačka buna. — Zgodovinska
povest iz XVI. stoletja.

Vse je bilo mirno, vse tiho po deželi; že-
petalo se je samo poluzgaslo, ali ta gluhi mir
je stiskal vsako dušo kot soparica pred ne-
vihto. V Hrvaški je zazijal propad — globok,
da mu oko ni dosegalo dna. Samo kri, samo
domača kri ga more zapolniti. Vse plemstvo
se je — osveščeno — od prvega udarca —
združilo v dve stranki. Tu je Peter, ki mu v
duši beži vuklan, na njegovi strani Tahí,
Kegleviči, Alapići, Bedekovići, Pogledići,
Petričevići, Bukovčki in vsa plemenita tu-
ropoljska četa; — tam Ambrož, sinoviti veli-
kan, a ob njem Zrinjski, Komelji, Sekelji, Mr-
njavičji, Kerečenji, Crnkovići, Zakmardji, Za-
bolci in cela vojska zagorskih malih plemičev
— vsi enako užaljeni, enako besni, enako
močni, enako osare srdnje, lev proti levu,
ris proti risu — da: tudi kača proti kači. Tu

ganizirati tudi v deželi. Med ustanoviteljci te
nove, liberalno-demokratske stranke so Čur-
feti, De Nava I. dr. Stranka ima namreč združiti
liberalne stranke v zbornici. Razum tega, da
ni v stranki sami soglasja, kar čisto točno iz-
delanega programa, prihaja še odpor proti tej
novi skupini s strani socialistov in katolikov,
a bržkone tudi radikalcev in avtonomašev. Za-
radi tega ima malo upanja na uspeh.

Švicarski tečaj.

ZENEVA, 12. (S) Lira 40'05; marka 11'25;
avstr. krona, n. 4, s. 3'50; angl. funt 20'50;
franc. frank 60'20; amer. dolar 10'41½.

Več vere in zaupanja!

V svoji zgodovinski povesti »Seljačka buna«
(»Kmetška vstaja«) polkoda slavni, pokojni
hrvaški romanopisec Avgust Senoa — v dra-
matičnem prizoru med podbanom Ambrožem
in njegovim sovražnikom, banom Petrom Er-
dodijem, po boju na grudi Susedu in porazu
poslednjega — na usta podbana naslednjo
znamenito in za zgodovino hrvaškega nara-
da usodno in enačilno sodbo:

Zgodbe našega plemena so pisane s krvjo,
navdahnene od besnila. Proučiti sem bistvo
našega plemena; pristavljal sem na njegovo ar-
ce. Strast! Besnilo! Imeli smo krono, sami
smo si jo stegnili z glave, ker ni mogel biti
vsakdo kralj. S sabljo in silo postajajo narodi
slavni in silni; ali ne postajajo — srečni! Vi
ste bogati, umeni, slavni; vi ste Erdodi, ste
knez, ban, Ali, pozabite za hip na vse to in
zavedite se, da ste sili nesrečne matere —
Hrvaški! Pozabite rodbinske koristi, dvignite
zastavo pravice, zberite okolo sebe vsa ple-
menita srca hrvaška — in vodite nas v boj
za svobodo in srečo domovine naše!

Dogodki, ki jih opisuje povest, so se odi-
grevali v 16. stoletju, a sedaj pišemo dvaj-
seto. Dolgo razdalje med tedaj in sedaj. Ali
plemenite besede podbana Ambroža so ve-
ljavne tudi danes še z ozirom na pojave in
razpoloženja v našem narodu. Zvene kot klic
iz čiste srca, poziv k brezpopojnemu rodo-
ljubju brez sebičnosti; govore narodu plamte-
če svarilo, naj že enkrat zacelimo rano, na
kateri je krvavel naš rod v vsej svoji zgo-
dovini! Saj je rekel podban Ambrož, da so
zgodbe našega plemena pisane — s krvjo!
S krvjo, ki jo so preliveli ročni bratje v me-
sebojnih bojih! Z globoko žalostjo, skoro v
obupu se je podban spominjal te ljute rane:
besnila in sovraštva v narodu samem, brata
proti bratu!

Danes so seveda drugačni časi in v drugač-
nih oblikah se razvija življenje. Ne pozna več
medsebojnih junaških bojov na korvarem me-
danu. Sporov in pravih v narodu samem ne
rešujejo več poboji in klanja. Na mesto teh je
stopila kulturna in politična borba, borba
umov in duševstev. Na mesto vojskovedij so pri-
šli politiki in umetniki enovetelji. Ali nekaj je
še ostalo iz onih erojinskih časov: veliko
zlo: strast, besnilo, osebna sebičnost in so-
vražstvo in pomanjkanje zaupanja.

Hrvaški narod je bil zagnal svojo krono,
ker si jo je sam stignil z glave. Danes pa se
izvesti elementi v našem plemenu igrajo pre-
grešno z bodočnostjo naroda — iz letih nagi-
bovi Stasit, strankarske zagrisenosti, osebna
ambicija, ali celo omanjena osebna sebičnost!

Pošli so za naš narod veliki časi — viharji
dogodki so prihrumeli, nabtevajoci od vsako-
gar, naj se zaveda pred vsem, da je svojega,
doslej tako nesrečnega naroda sin! Mesto
tega pa se mnogi še ne morejo povzpeti na
višino veličine sedanjega časa, ne morejo ra-
zumeti vsesplojnega razvoja, ampak gledajo
le na poudarjenosti, misleč, da imajo biti te kon-
kretni rezultati. Oni in tam čujemo tožbe: To
ne gre! To ne valja! In padajo v pesimizem,
izgubljajo vero! — A to bi moglo postati
usodno.

Saj je res in ne smemo tajiti: da je marsi-
kaj gnilega v našem življenju. Ali ne poza-
bljamo, da sedanja kriza preživljamo ravno
zato, ker se vrši neizogibni proces rezanja,
in izločevanja, kar je slabega v organizmu!
To je proces, ki naj ohrani organizem! Zato
se hudo pregrešujemo na bodočnosti naroda
tisti, ki radi poslušajo hibi in nesposobnosti
žirijo mahnokusje in ubijajo vero v bodočnost.
Zroč le na podrobnosti izgubljuje celoto iz
vida. Ko tako jadikujemo radi podrobnosti, ker
jih to in ono upravičeno boli, pozabljajo, da
je vsaka operacija združena s bolečino. In
vendar je ravno operacija tista, ki — oz-
dravlja.

Narod si želi moderne, demokratske in pra-
vične države. Ali pa se more tako državi
zgraditi v kratkem mesecu ali leta dni?
Vendar tožimo, obupujemo, ker se ne da vse
zloniti na kolenu. Ne vidijo pa, da je kraj
vsega naš rod v teh par letih napredoval za
stoletja... Ne bodimo vendar tako malen-
kosti v velikih časih! Dobro so rekle evro-
pejci: »Primorske Novine«: »Dokler nismo
bili osvobodjeni in ujedinjeni, smo ubesovali,
ker smo se bali, da se naše sanje ne uresničijo

in tam napeta puška. Ali na strani je knez
Gjuro Drašković gladil dolgo črno brado ter
sklil izpod očesa v to zbesnelo zmes. V nje-
gov razgreti duši so vrtale zlate slutnje,
ali močra glava jih je krotila, molal je in
tajno šepetal svojemu srcu: Ti boš daj ex
machina! Eno veliko slavno srce je bilo v tej
dobi — v pravih Nikolai Zrinjskega. Ali on ni
vedel, ne čul tega. Njegov duh se je vzpenjal
više, njegovo oko se je upiralo — na vztek,
odkoder je imelo siniti krvavo solnce; ustnice
njegove so šepetale po dnevu in ponoči:
»Med nami in Turki ne more biti pravega
miru!« Nikolaj je ljubil Ambroža, ali, če bolj
je moral ljubiti domovino in človečanstvo!
Kako sta stali druga proti drugi dve plemiški
stranki? Katera je imela prav? Ali Petrova,
ki je, zastopnik pravice, gazil pravico zaradi
sorošstva ter vrgel sabljo na tehnično pra-
vico? Ali Ambroževa, ki ga je plemeniti za-
nos za svetost zakona napravil besnega, da
je razbil oboroženo obrambo kraljevine in s
nogo potepal znak najvišje časti? Na kateri
strani je bilo prav? Obe stranki sta kritični:
»Na moji strani je pravica!« — kajti, ta sveta
beseda se najbolj odziva iz tistih ust, kjer je

nikdar. Sedaj pa, ko je naš narod pokazal to-
liko orjaške energije, toliko zavesti in toliko
veličine, kakor kmeti drugi v ugodovini
— mri naj sedaj pijemo na svoje uresniče-
ne sanje!

Narod naj naj le pogleda, kako je drugod,
pa se ne bo udajal takemu črnemu pesimizmu!
Kar je še slabega in nesposobnega, vse, to
mine. To budi njegova vera! Kar pa se po-
stavlja velikega, to — ostane! Koliko jih je
bilo, ki so se pred šestimi leti nadejali, da
dožive, kar smo doživeli? Sedaj pa je to
nekaterim ljudem — premalo.

Zapomnite si torej: zgodovina se ne ustvarja
v enem trenutku; zato ne smemo presojati
bodočnosti po tem, kar smo doživeli v enem
dnevu! Skozi stoletja smo bili izkušnji, a sedaj
bi hoteli biti hkrati največbojnejši — brez
prehoda, brez vajoč, brez odmor! In če se
događa kaj, kar nam razbija to fikcijo, pa kri-
čimo že kakor da je vse propadlo! Veliki so
časi — pokazimo se vredne teh časov! Vse
bo dobro, če bomo mi sami dobri!

Pred vsem pa je vsem tistim, ki so pokli-
ceni, da vodijo narod, da ga uče in vzgajajo,
glavna naloga ta, da so sodočni podbani
Ambroži, ki naj govore narodu: Zavedi
se vsakdo, da si sin domovine, ki si ji dolžan
vsako življenje; to zavest naj postavlja pred in
nad vse drugo, pred vsem pa nad osebo koristi
in občuljivosti; — v glavnem pa zaupaj in
veruj!

Zadnji Wilsonov načrt za rešitve Jadranskega vprašanja.

»Eri Nuovi« izjavljajo iz Pariza: Nekoliko
v polovici meseca novembra je bila poslana
prizadetim državam iz Washingtona nota, ki
vsebuje končnoveljavne sklope predsednika
Wilsona glede jadranskega vprašanja.

Rešitev jadranskega vprašanja je bila ta-
kale:

1. Vzhodna italijanska meja

se začne na neki točki reke Raše, vzhodno od
Planine in gre proti severu do Karavank po
takimenoimeni »Wilsonovi črti«, toda z izpre-
membo, da pripade mesto Labin Italiji. Obalno
ozemlje, ki se tako pripada Italiji, in ki bo
segalo od ustja reke Raše do moje svobodne
reške države, bo popolnoma nevtralizirano;
isto velja tudi za obal, ki gre proti jugu do pre-
matureškega rta.

2. Neodvisna reška država

se ustanovi v mejah, ki jih določi predsednik
Wilson, in bo vsebovala mesto in najbližje
ozadje. Jugozapadna meja te svobodne države
se določi po prejšnjem paragrafu.

Zveza narodov bo imela izključno nadzor-
stvo nad reško svobodno državo in bo skrbela
za njeno upravo potom vlade, ki jo sestavi po-
sobna komisija. Nadzorstvo nad luko in želez-
nicami prevzame Zveza narodov. V roku pe-
ti let se bo vršilo ljudsko glasovanje, kate-
rega se udeležijo vse prebivalstvo; glasovanje
se ne bo vršilo v posameznih krajih posebej.
Razume se, da se ne govori Reki poseben sta-
tus, toda če bi Italija ne mogla sprejeti tega
glasovanja, se prepusti svobodna država Zvezi
narodov, ki bo mogla zaščititi njeno bodočo
življenje.

Če se ta rešitev sprejme, se lahko sestavi
poseben statut, in takimenoimeni reški »cor-
pus separatus« (posebno telo) doci enako av-
tonomijo, kakor jo je užival pod madžarsko
upravo; toda italijanska državna oblast se ne
bo izvrševala tam nikdar in v nobeni obliki.

3. Srbsko-hrvaško-slovenska država bo imela neposredno oblast nad celotno Dalmacijo,

toda mestu Zadru bo zajamčena posebna vla-
davina. V ovrho zajamčenja in priznanja ita-
lijskega značaja mesta se Zadar proglasi za
prosto mesto, in mestne oblasti se poverijo,
da določijo sporazumno z jugoslovensko dr-
žavo obliko in poslovanje vlade. Vlada mesta
Zadru bo pod stalno zaščito Zveze Narodov,
ki bo odločala o morebitnih sporih med jugo-
slovenskim kraljevstvom in mestom. Diplomati-
sko zastopstvo preostlega mesta Zadra bo volila
mestna vlada.

4. Italiji pripadejo naslednji otoki:

- a) polagratka skupina;
 - b) Vis in otoki zapadno od Visa;
 - c) Lošinj in Unije.
- Slovenskemu prebivalstvu na otokih pela-
gruške skupine se dovoli pod italijanskim go-
spodstvom, popolna lokalna avtonomija.

Vsi dalmatinski otoki in del morja do obali
se nevtralizira. Najbližnji točki pasu nevtra-
liziranja otokov boata malfrski zaliv in otok
Kalameta. Na ta način bo obstojal med Jugo-
slavijo in Italijo nevtralen pas na morju, na
otokih in na suhem, in sicer začeni od obali
dubrovaške proti severu do Karavank. Tri
zgoraj omenjene skupine italijanskih otokov
bodo vključene v nevtralizirani pas.

Amerikanska vlada smatra, da se ni zgodilo
nič, kar bi moglo izpremeniti omenjena načela,

v srcu ni. Vsakdo je čkal. Vedelo se je, da
strel poči, ali ni se vedelo, na kateri strani;
vedelo se je, da sta stranki po številu in moči
enaki, ali, ni se vedelo, koliko šteje vsaka
vztrajnih duh, koliko izpremenljivih kukavici.

Nekoga popoldneva meseca julija je stopil
ban Peter s svojim svakom, grbastim Gašpar-
jem Alapićem v sobo svoje žene, gospe Bar-
bare, ki je ravno, sedeč na skrinji, marljivo
predla ter se živo razgovarjala z gospo Jeleno
Tabovo. Redkokdaj je ban ostajal v poletju
v Zagrebu, ali to gotu mu niso važni državni
posli dopustili, da bi šel na deželo.

»Da ste mi zdrava, mila gostinja,« je go-
zdravil ban Jeleno; »nadam se, da vam je
dobro v mojih dvorih.«

»Dobro, gospod Peter, ko sem našla zavešča
v vaših dvorih in svoje mile posestnice, gospe
Barbare; udi se mi, da sem za hip pozabila
ljutih ran, ki so mi jih bali zadali ali ljudje.«
»Vase rane moje rane,« je odvrnil ban; »a
Gašo je pripomnil veselo:«

»Prav to smo prišli vprašat, plemenita go-
spa, jeli gospod Tahí skuhal ušednico za to
vase bolezen? Vi odkrivajte hitro, gospa Jela,
ker ste Zrinjske krvi in močne naravi, ali moj

ki jih je tako pogostoma in tako vztrajno bra-
nel gospod Wilson.

5. Italija dobi mandat za Albanijo,
toda določbe tega mandata bodo branile Ita-
liji iskoriščenje deželnih virov, porabo dežele
v vojaške namene ali za kolonizacijo. Ozemlje
okoli Valone bo popolnoma nevtralizirano, in
Jugosloveni bodo imeli pravico do graditve
in uprave albanskih železnice severno od vipo-
rednika 41.15, kakor tudi do uživanja vseh
prednosti mednarodne trgovine čez severno
Albanijo, po določbah nove pogodbe med za-
veznimi in pridruženimi državami.

Jugosloveni bodo imeli pravico do razvi-
janja in izboljševanja plošbe po Bojani, toda
pod pogojem, da se Črnogora pridruži jugoslo-
venski državi.

6. Mesto Valona

z najbližjo okolico, ki zadostuje za bistvene
gospodarske potrebe mesta, se izroči Italiji v
popolno oblast.

7. Italija bo imela pravico do neomejenega in
zajemnega prehoda po jeseniški progi,
četrtno vozi le ta po jugoslovenskem ozemlju.

8. Pas istrskega ozemlja vzhodno od »Wils-
onove črte«

čigar meje se določijo pozneje, se bo moral
trajno nevtralizirati in postaviti pod zaščito
Zveze narodov. To ozemlje bo vsebovalo razun
svobodne reške države ozemelski pas, ki bo
segal na severu do karavanskih vrhov in vklju-
čeval jeseniški trikot. Vzhodna meja tega nev-
tralnega pasu bo šla ob črti, začrtani šest ki-
lometrov vzhodno od Jesenice, ki se potegne
od severne jugoslovenske meje (kakor bo do-
ločena v celovitem ljudskem glasovanju) za-
padno od Pošterja, Lučana, Podlipa (kje so ti
krajci, nismo mogli ugotoviti; prip. ured.) proti
jugu in vzhodu do moje svobodne reške države.
Ister jo karizja železniška proga Ljubljana-Trst.

Te splošne pogoje, ki predstavljajo skrajno
mero, ki jo ameriška vlada more sprejeti, ime-
nuje Wilson v svoji popremnici »veliko-
dušne in pravične«.

Nota pripominja, da ameriška vlada obža-
luje, ko mora ugotoviti, da italijanska vlada
bržkone ne uvideva, kako korist bi ji prinesel
sprejem sporazuma v omenjeni obliki; odsto-
pitev Labina, Lošinja, Unij in mandat za Al-
banijo, kar vse vsebuje ta načrt, se dovoli samo
pod pogojem, da italijanska vlada sprejme
brez izpremembe zgoraj omenjeno rešitev kot
popolni in končnoveljavni sporazum. Predlog,
da naj bi Reka imela lastni statut z izpre-
membami, ki jih predloži Italija, da naj bi Ita-
lija dobila diplomatsko zastopstvo mesta Za-
dra in dobila otok Lastovo, kakor tudi zadnja
italijanska zahteva po ozemelskem pasu, ki
bi vezal Reko z italijansko zemljo, se ne more
upoštevati, in italijanski zastopniki, ki so do-
dali te izpremembe k že predlaganemu spora-
zumu, so naradili na ameriško vlado zelo mu-
čen vtisk.

Za danes objavljamo ta »najnovejši načrt«
brez daljših pripomb; ugotovimo naj le eno
dejstvo, ki nam kaže načrt v zelo nejasni luči,
tako celo, da skoraj ne verjamemo, da bi ga
bil v resnici kdaj predlagal Wilson. Posebno
za ona krajevna imena: Pošter, Lučana (Lučana,
pravi poročevalec »Eri Nuove«) in Podlipa,
ne vemo, kam bi jih deli. Poizkusimo pa v eni
pribojnih številki razrešiti to uganko.

Parlament in senat.

Med najvažnejše državne institucije vsake
konstitucionalne države spadata brezdvomno
parlament in senat. Oba bi morala biti tako-
rekoč stebra, na katerih naj bi bila naslo-
njena konstitucionalna stavba državnega živ-
ljenja. Obema so po ustavi določene najvaž-
nejše naloge in zato jima je dana tudi pri-
mera oblast. Ta se gladije v dvojno smer in
sicer: v aktivno in pasivno. Prva se izraža
v zakonodajni moči, ki naj ureja razmerje
državljanov do države in narobe; a v drugi je
započeto nadzorovanje vsakokratne vlade
in vseh ameri, oziroma panog njenega delo-
vanja.

V parlamentu in senatu dobijo državni za-
koni, katerih grobe osnutke predloži vladna
oblast obema korporacijama v pretres, svojo
pravo in končnoveljavno obliko, da postanejo
lahko po izvršitvi nekaterih postranskih for-
malnosti (najvišji podpis in objava v držav-
nem naredbeniku) pravomočni. Enake važ-
nosti je tudi druga naloga parlamenta in se-
nata; to je: čuvanje nad točno izvršitvijo dr-
žavnih zakonov in obenem najširje nadzoro-
vanje poslovanja vsakokratne vlade.

Vključ tem lepim nalogam pa nista obe
zakonodajni korporaciji nikoli mogli prav iz-
vrševati svoje misije. Vzrok teh neuspehov
je iskati pred vsem v njuni notranji konstruk-
ciji in v izvoru njunega postanka. Parlament
je institucija, ki je nastala iz potrebe novo-
dobe državnega življenja, da se pritegnejo k
vladanju najširši državljanski krogi, ljudski
sloji v pravem pomenu besede. Izvoljen je po

drugi svač — salva auctoritate banali — se
je zalezel z glavno v čiste proklete susedske
zidine, da se mu še sedaj vidi na čelu, isto-
tako kakor meni na hrbtu.

»Brat!« je planila Barbara zardevši, »čemu
te šale?«

»Pusti ga!« je rekel ban mirno, »tega je-
zika ne uglediš ti nikdar!«

»Res je, gospod svaki,« se je zasmejal Ala-
pić, »kakor ne mojega hrbta. Grbast sem, tak
sem.«

»Pustimo šale,« je nadaljeval ban; »mi smo,
gospa Jelena, prišli v resnici k vam, kakor
je ravnokar namignil v šali. Recite nam, ali
vam je gospod Tahí kaj javil, jeli bil pred
kraljem, jeli kaj pisal o naših stvarih?«

»Ni, prav nič ne vem,« je odvrnil Jelena,
»ali rekla bi, da pride skoro, ker mi je pisal
iz Ogrske, da pojde pred kralja in, ako do
8. julija ne dobem pisma, naj ga na vsak na-
čin pričakujem v Zagrebu, a danes je deseti
dan meseca.«

»Dobro,« je rekel Peter, »vse kaže, da sko-
ro pride; prinese li dobre ali slabe vesti, vedi
Bog, ker je, to vem, tudi Ambrož začel gonjo
pred kraljevsko svetlostjo proti nam.«

prosti volji volilcev-državljanov in je naj-
vselejše izraz njihove volje in izmenjenja.
Kakor se menjajo politične in socialne težnje
v ljudskih ljudskih masah, tako se izpreminja
tudi šče parlamenta. Dostopen je najtemelj-
tejšim rešitvam, ker je že po prvi nagljen
k vsakemu napredku; seveda v kolikor je v
resnici korist ljudstev, katerih elapoment je.

Vse drugačna pa je stvar s senatom. Že po
svojem izvoru tvori ta pravo nasprotje s pa-
rlamentom, ker ni izvoljen po prosti volji dr-
žavljanov, temveč je otrok vladajočih krogov,
ki mu lahko po potrebi in času izpreminjajo
lice in voljo. V njem so zastopani najrazlič-
nejši elementi, imenovani od vlade iz hval-
lečnosti za njih rešitve, ali pa, kakor se do-
gaja v največ slučajih, tudi samo za domnevne
zasluge. Ti člani so razni politiki, vojski,
znanstveniki, industrijanci itd. Funkcija njih
mandata je dosmrtna, med tem ko so člani
parlamentarne volje le na določeno število let.
Karakteristična črta tega postavodajalnega
zabora je njegova skrajna konservativnost,
starokopitnost, kar tvori seveda precejšen
prepad med njim in gibljim parlamentom.
Koristi, ki jih zastopata vsak od svoje strani,
so včasih tako navzkrižne, da jih je v resnici
težko spraviti v sklad. Ta živo hrepenenje
po svobodi in napredku, tam ožkostrni obroč
življenja vlokavnega v mrtvo tradicijo in oko-
steno etiketo; tu hči resnične vsakdanje
potrebe, a tam parfurniran in v lepe fraze
zavit govor o slavi naslednjih in bodočih dni
itd.

K neskladju, ki izvira iz notranjega, na-
sprotnosti si ustroja, se pridružuje še mož-
nost, da je po nekaterih ustavah njih delo-
vanje odvisno od dobre volje vladnih moči, ozi-
roma še državnega poglavarja. Čeravno se
parlament in senat v mnogokaterem slučaju
najdeta pri svojem delu na isti poti, vendar
daje ustava marsikatero državo vladi na iz-
bero, da se ravna ali pa tudi ne po volji ob-
stoječih korporacij. Seveda postaja
tako njen vpliv na način vladanja bolj iluzo-
ren, če že ne izgine

pristopi k njej in jo ljubeznivo pobara:
 »Človek čemu čezno plakaš? Razodeni mi svojo
 holi, pomagam ti!«
 »Meni ne more nihče pomagati — sam Bog ne.
 Nesrečen sem na vseke!«
 »Ni takol! Jaz sem Kristus. V svoji moči ti
 lahko pomagam. Povej mi svojo nesrečo!«
 »Ni mogoče, ni mogoče! Tako sem nesrečen,
 da ni še Bog ne more pomagati.«
 »Pomagam ti gotovo!«
 »Ni mogoče! Edino se kralj Matjaz ni pomore.«
 Kristus je bil sedaj radoveden. In dejal mu je:

»Kakor sem Bog, tako ti pomore. Kaj ti je?«
»Slovenec sem! In Bog pomagaj mi sedaj, če moreš!«

Kristus se je obrnil ter molče in žalosten odšel dalje...

Do ta legenda, — naprej naj govore dejstva.

Kralj Matjaž nam torej more pomagati. Kdo je, kdo je ta kralj Matjaž? Ljudje božji! Če bomo se deli na obsestvenost, kajoli in tožili — zabavljali in roke križem držali — kralja Matjaža ne najdemo — ni nam pomoči! Kralj Matjaž sam ne pride k nam! Zapustimo torej vsaj ob 11 ur ob-cestni kamen, otrmo si solze, vzravnamo hrbet, čelo po konci la na delo!

Usoda nas je vrgla v nove razmere, v razmere katere kažejo biti za nas slabše nego so bile pred vojno. Poudarjam, da kažejo biti slabše, vendar je pa edino le od nas odvisno, kako se razvijemo. Smo narod na visoki kulturni stopnji. V marsičem prekašamo naše sedanje gospodarje — osobito kar se tiče intelektualne stopnje večine naroda — preprostega ljudstva. Sila in potreba nas je naučila marsikaj. Vendar je pa dolžnost naše inteligence, da stoji v prvi vrsti boja za pravice našega naroda — v ljudstvu najde gotovo in trdno oporo. Bodimo Slovenci oziroma Hrvati — in prav ničesar drugega. Proč s strankarstvom in osebnostmi!

Delo za duševno in gospodarsko moč našega naroda naj nam je kašpot do kralja Matjaža.

Država nam pa mora jamčiti vse državljanske, kulturne, gospodarske in politične pravice, hočemo grostost razvika, hočemo kulturni razvoj in napred, hočemo šol, ne le ljudskih, temveč tudi srednjih in višjih!

Odrasli ne rabimo več analifabetskih kurzov — zahtevamo več! Kar nam gre po božjih in človeških pravicah — zahtevamo — prosili ne bomo!

Mi pa, kakor rečeno, na delo! Ustanavljajmo in oživljajmo kulturno, gospodarsko, politično in za- bavnostno društva, krožke, zavode itd. itd. Stojmo na strani z nasveti in dejstvi vsakomur, da ne bo imel potrebe tučca. Dopolnjujmo našim štrom, pome- tajmo in čistimo, kar je zgrešeno, izrežimo brez usmiljenja. Bodimo v prvi vrsti vedno ponosni, da smo sinovi Slave! Strah nas ni bilo med gro- menjem topov, stikanjem krogel, obsejanjem, zapir- njem in preganjanju in naj nas bi bilo sedaj?

Kdor pa radi osebne udobnosti in radi »ljube- ga miru« lenhariti, izdaja in zatajuje svoj narod, ni vreden — oziroma je vreden — da pošten človek plime nanj! — Kralju Matjažu se je že ovila brada sedemkrat okoli mize; ne čakamo na osmrč, da se ne zamota in bi ne mogel vstati. Srake sicer se letajo po zemlji — kdo se boji teh? Vsi možje na krov, dokler je še čas — Star Grančar.

Glas iz Ljubljane. — Ljubljana, 9. dec. 1919. — V Ljubljano izhaja lokalni tednik — ime, ki ga nosi proti vsakemu pravu zamoletem — domačin za imenovanje »smetličica«. Urednik lista je Mario Grossmann, ki je menda izvršil svojo uredniško praho pri najpogostejšem in najbolj umazanem listu na svetu. Tiska se ta list v »Ljubljanski Tiskari- ni«. Kralje morda v letih 300 izvozi! Vsebinska lista je izvoz vsake kritike. Ravno zato pa, ker pobira vso ljubljansko nesnago in smeti — saj so menda zato glavne ceste čiste — je dobil svoje zasluženo ime »smetličica«. Po mojem mnenju ne zasluži niti tega imena, nego »kloaka«. To je politično- ekonomski tednik. Res odgovarja prvemu name- nu. Politike, najbolj umazane politike dobite v njem kolikor hočete. Zgodijo najzgodnejši revol- verski list ne bi donesal takih člankov in dopi- sov. Temu listu rabi vse dobro, največje laži in obrekovanja, niemu ni ničesar svetega, vse mu pride prav, samo da služi svojemu namenu, da namreč grdi poštene ljudi. Napada vse, napada naš narod, ki je še ostal zvest svojemu narodne- mu prenosilcu. Poleg tega je tudi »ekonomski« tednik. Ha, ha! Koliko gospodarskih vprašanj so pa že razpravljali in rešili v uredništvu in njegovi pomočniki! Menda je premočno prostora v tem li- stu za gospodarska vprašanja. Če pa že donese kak mlačen članek o kakem prečnem gospodar- skem vprašanju, je tak, da se ga Bog usmilil. Prazne besede, puhle fraze, in ko prečitaš, znaš toliko kot prej — pardon! — toliko znaš, da tisti, ki ga je sestavil, ne pozna in ni doma na tem polju, znaš, da je bilo uredništvu težje pred vsem na tem, da se list napiše, pa naj bo z dobrim ali slabim čitvom, naj bo resnica ali laž. Tudi kmetom daje večkrat »dobre« nasvete, samo to je, da imajo neš kmetije presneto malo od tega, bolje rečeno — nič.

Ne bi govoril o tem listu, ker smatramo »zgod- svoje časti, da bi se preobrati v tako umazan list- stom in mu odgovarjali. Ne, nikdar ne bi deli v javnost in krčice o eksitenciji tega zločestega in blatnega lista, ker ni vreden tega, in se bojimo, da se ne oblatijo žnjim in v naši listi. Ali v zad- njem času prihaja vedno bolj nevarna opazka in šale v svojem oddelku: »Koga in Nostromo«, pri- naša tako umazane laži o naših najboljših možeh, da ne moremo več molčati. Posebno se oddeluje v laži in obrekovanju v zadnji številki od 6. t. m., kjer ima notico o škofu dr. Karlinu, ki je odšel v Jugoslavijo. V tej notici slika presva. Škofa kot največjega politika, kateremu ni bila prva skrb dušna pastirstvo, ampak le politika, ki je bil stran- karski in naklonjen le slovenskemu prebivalstvu. Mi vsi smo o tem prepričani, da to ni res. Nesramnost je po dopis o našem župniku Antonu Koširju. Kar piše ta list o župniku, presega že vse meje, in kje je dobil in pobral urednik te go- rostane laži, ne vemo. Vemo pa, da slabo dre- vo ne more roditi dobrih sadov. Namen tega do- pisa seveda ni drugi, kakor da očrni župnika pred cerkveno oblastjo, mislim posebno pred novim škofom in pred svetno oblastjo, češ da župnik ne izvršuje svojih dolžnosti ter se bavi več s po- litiko in propagandam. Ker gre tu za čast in dobro ime našega vnega župnika in za naša narodna prava v cerkvi, odgovorjam na dopis, ki je bil v imenovanem listu na vsako točko posebej.

Najprej upa dopisnik, ki je gotovo urednik sam — saj menda spiše sam ves list — s prihodom no- vega škofa, da bo odstranjen iz Ljubljane župnik Ant. Košir. Mi se bomo na njegovim tmenju bolj za-

politiko kakor pa za cerkev. Seveda, v prvi vrsti, da bo ustrezno Grossmannu.

Vprašam Vas, g. Grossmann, ste že slišali kedaj govorili župnika o politiki v cerkvi. Kje in kedaj je on širil propagando? Povejte nam, prinesite nam dokaz! Samo en slučaj nam navedite, da je župnik zamenjal svoje stanovske dolžnosti!

Potem nadaljuje dopisnik takole: »V oddelku župnika imamo naslednje razloge:

1. da ni maševal ob priliki slavlja kraljice.« — To ni res. Resnica pa je, da je župnik maševal. Prisostvovali ste maši tudi Vi, g. Grossmann; ako ste pozabili, vas spominjam jaz. Sicer se pa to ni zahtevalo od nikogar v vsej škofiji, ker ka- kor nam znano, v Italiji ni običaja, da bi se god- ali rojstni dan člana vladarske hiše proslavili tudi v cerkvi. To je bila torej le kaprica ljubljanskih Italijanov.

2. Dopisnik pravi, da župnik pretvarja in po- kvarja imena s tem, da jih pohrvačuje, ter stavi, kjer je more, strešice. — Zopet nova laž. Imate kak dokaz za to, g. Grossmann? Menda veste, da se morajo izpisati imena iz matice pisati tako, ka- kor so v maticah. Da so pa nekateri predniki se- danjega župnika preimenovali hrvaška imena po svoji volji brez vednosti strank, o tem se morete pre- pričati sami. Dosedaj smo še vedno prepričani, da so imena s končnico »-č« ali »-c« slovenskega izvora. Da bi hotel g. Grossmann pogledati dru- gam, kdo in kje izpremenjuje naša imena in kraje in kdo iz vsakega »-č« naredi »-c«!

V tretji točki očita župniku preziranje italijan- skega življa ter pravi, da imajo tudi ljubljanski Italijani pravico slušati latinsko mašo in italijan- sko pridigo. Očita nadalje župnika, da se protivi coravljati tudi na zahtevo strank poroko, krst ali pogreb v italijanskem obredu. In če to stori, dodá vsaj na koncu kak hrvaški »Očenaša«, ali litanije. Počasi, g. Grossmann! Jaz bi kmalu rekel, da župnik prej prezira hrvaški življ, ker ne pou- čuje niti ene ure v hrvaški šoli, ampak samo v italijanski šoli, dočim ima kapelan vso hrvaško šolo. Priznamo pa in nobeden ne brani domačin »Italijanom« prisostvovati latinski maši. Saj men- da v celi Ljubljani ni v cerkvi toliko latinskega kakor ravno v Ljubljani. Da so pa pridige samo v hrvaškem jeziku, tega ni kriv župnik. Kakšen običaj je našel od svojih prednikov tako tudi nadaljuje. Italijanska pridiga je samo o priliki pr- vega sv. obhajila za otroke italijanske šole. In to je župnik tudi imel. Sicer se naj pa g. Grossmann potrudil enkrat v cerkev in se prepriča, kateri ži- velj napotuje cerkev. Ljubljanska občina, ki je v italijanskih rokah. Vam daje najboljši dokaz, kateri življ prevladuje v ogorčni večini v ob- čini. V katerem jeziku mora občinski sluga ljud- stvu javljati? Znaš to? Dali ni bilo pred nekaj meseci, da ste Vi, g. Grossmann, pripeljal nekoga govornika, katerega ste narodu predstavili v hr- vaškem jeziku in ki je narodu istokot govoril v hrvaškem jeziku. Zakaj pišete Vi v svojem listu tudi v hrvaškem jeziku?

Kdaj se je župnik upiral poročiti koga, ako le želel po latinskem obredu? Dokazov imamo, da je župnik vsakomur, ki je to želel, tudi ustregel. Po- grebi so v Ljubljani dvojni: drugi in tretji razred. Drugi se izvrši v latinskem jeziku, tretji v hr- vaškem. Vsi drugi obredi so pa izključno slo- vanski. Tako je bilo že odnekad. G. Grossmann, saj niste prvo leto v Ljubljani, da ne bi znal tega. G. župnik ne dodaja niti obredu najmanjše stvari, nego jih izvršuje tako, kakor je dobil. Kar se tiče hrvaškega »Očenaša«, je to slučaj samo pri po- grebu. Tudi tega ni vpeljal župnik po lastni in- icijativi. »Očenaša« v hrvaškem jeziku se je mo- til po vsakem pogrebu že od nekdaj in če Vam je g. Grossmann drago, se morete osebno prepri- čati pri g. predniku. Čudno se nam pa zdi, da ste postali naenkrat tako skrbni za vse, kar se tiče cerkve. Res čudno, posebno, ker Vas je videti tako »pogosto« v naši cerkvi!

G. Grossmann, dal bi Vam nauk: z nesrečo- no ne pridete daleč. »Vsaka sila do vremena«. Ako mislite, da bo po Vašem zadnjem napadu na g. župnika dobil narod drugo mnenje o g. župniku, se silno motite. Preprosti narod, kakor vsi in- teligentnejši Ljubljani — izvrsti Vi in par drugih — ki sodijo o človeku drugače nego Vi, poznajo g. župnika dobro, in vsak Vam bo priznal, da je g. župnik mož na svojem mestu, ki ne dela v svojo čast, ne v osebno korist, — ampak za dušno in telesno dobro naroda, ki mu je izročil.

Novi tržaški škof in svetna oblast, katerima hočete Vi počrtniti in oblatiti g. župnika, sta pa- metnejša od Vas, in trdno sem prepričan, da se ne bosta ozirala na umazane črtnice Vašega lista ne na nmerje tako »dobrega kristjana« kakor ste Vi, Ker se o njem lahko prepričata na merodajnej- ših mestih.

Quosque tandem tu, Grossmann, abuteris pa- tientia nostra!

Od nedelje do nedelje.

Avugst Senoa pravi v svoji zgodovinski po- vesti »Seljaška buna«, da si je hrvaški narod nespametno sam stegal krono z glave. Pa ne le krono svojih vladarjev, ampak tudi krono svoje svobode: ker ni hotel imeti brata za brata in je zato dobil tuja za gospodarja. To je žalost- na zgodovina vseh naših Jugoslovenov. Ker ni- smo znali živeti bratrskega življenja med seboj, smo postali sužnji tujincev; ker se nismo znali vladati sami, so zavladali nad nami osovražniki z ognjem, mečem in nasiljem. Pravijo, da je zgodovina učiteljica narodov. Ali bodo sedanjí potomci nespametnih predni- kov hoteli slušati svarilne glasove iz svoje ta- stine zgodovine? To je veliko, usodno, da: od- ločilno vprašanje. Potomci so si pridobili zopet krono — osvobodeno, narodnega ujedinjenja! Ali si jo bodo znali ohraniti in si jo prirovniti za vse čase? Ali pa si jo bodo zopet sami strgali z glave, ker se ne morejo imeti gre- hov prednikov: meščanske zavisti, mržnje in sebičnosti? Ker se ne znajo sporazumeti med seboj, naj bi zopet postali sužnji — vi? Mari- jim bo potem bolje? Tako pride, če ne bodo hoteli lučati glasu blažega arca in zdrave pameti!

Silim tja ven za polje, ki je nam Primorcem sedaj zaprto. Vrata velike hiše so zaprta z za- palom. Tem nojnja je naša dolžnost, da mi- slimo, kako si čim najboljše naredimo življenje v svoji ožji domači hiši. In pri tem tudi zgo- dovina našega naroda svarila in pouka tudi nam. Če se ne bomo znali izogibati grehov očetov, bo zlo, hudo zlo. Če ne bo reda, lju- baví in sporazuma med nami samimi — kako

naj zavarujemo to svojo hišo pred nevarnostmi? Če se ne bomo čutili člani iste družine in če ne bomo temu primerno delali in snovali, bo sosed posegal v našo hišo. Vsi moramo biti delavci, graditelji! Vsek na svojem mestu, po svojem položaju, po svojih zmožnostih. Nikdo naj se ne izogovarja s čistim znanim izgovorom: jaz nisem za to, jaz nisem polkdan! Vsi smo polkdan! Vsek po svoji poti, a vsi za isti cilj! Tudi mi si moramo priboriti in prideliti — krono samostojnega življenja! Vsekdo more, če le hoče! Tudi če ne hodi po veliki poti vsak- danje — beseda neuprijetnega zvoka — poli- tike, more in mora biti vendar koristen dela- vec v službi narodne — politike. Kdor deluje za prosveto naroda, služi narodni politiki; kdor se trudi za gospodarsko povzdigo, posta- vlja temelje uspešni politiki; snovanje na so- cialnem polju je v svojih posledicah važen se- staven del — politike. Ni dano vsakomur, da bi gromel na shodih; ne more se vsakdo spu- ščati v vrvež dnevnih političnih bojev. Ni do- voljeno vsakomur, da bi se pehal po veliki ce- sti hrupnega javnega življenja. Vendar pa more vsakdo — ako je blage volje — dajati opore tistim, ki so pozvani, da nastopajo v javni po- litični areni. Kmet in gospod, trgovec in obrt- nik, uradnik in delavec: vsakdo more, če le hoče, uspešno prispevati, da si priborimo in pridemo — krono življenja.

In ravno — s polno zavestjo in opravičenim ponosom pišem to besedo — častna zgodovina snovanja tržaških Slovencev beleži lepši iz- gledov, kako more tudi nepolitik vrsti blago- slovljeno in blagostono politično delo, če pri- tej besedi razumemo trud za vsakopni razvoj in napredek.

O takih izgledeh hočem izpregovoriti prihod- nje, ker sem se za dajati itak že preveč od- aljil od — kako bi rekli? — »mašina«, kakor sem ga bil zamislil temu predelu lista: padel sem, kakor se pravi, iz »stona«. Moj namen je namreč, da bodi v teh razgovorih beseda bolj šegava, lahkotna, rekli bi fejbolnistična. Ali, ko človeka obhajajo prenesne misli, včasih res ne more drugače, nego da mu tudi beseda po- staja resna.

Sicer pa je lahko tudi v taki-le šegavi be- sedni govoriti mnogo resnice, mnogo resne so- bde, ostre kritike in koristen pouka. Samo treba prav čitati, prav razumevati in znati iz- luščati iz šaljive besede resno esno.

Na karavem bojišču ob Pivni so vabili Ita- lijani Avstrijce: »Pridite sem brez; nad nami se smeje lepo italijansko nebo.« Avstrijci pa so odgovorili: »Ne gremo, ne, ker tu je imenit- nejše, kajti nam se smeje — ves svet!« Mari- ni bilo mnogo grenke resnice v tem odgovoru? Svet se sicer ni smejal, kajti: kdo bi se mogel smejeti upričo tolike neizmerne tragedije, spričo tolike krvi in nesreče? Vendar je tisti »smeje« izrekel uničevalno in pravično sodbo o vsem vojakovodstvu in — politiki Avstrije.

Na Dunaju je kaj razvito tisto »volksäng- st« — pevcev-glumačev, ki razveseljujejo ljudstvo po gostilnah. Neki tak pevec-glumač je privedel na oder gos in prašica. Prinesel je s seboj tudi čelado — tisto glasovito »pickel- hantel«, tisti prosluli znak prusijstva, ki se je bil preselil tudi v Avstrijco, ker je že avstrijska modrost menila, da mora po opreje pose- mati vsak pruski izgled. Čeladi praviho Nema- ki — helm. Pevec je hitel nadeti goski čelado. Goska pa je otresala glavo in ni hotela. In pevec je rekel: »Will nicht Helm! Noče čela- de. Poizkušaj je potem pri prašici. In ta je — hotel. Glumač je pokazal na prašica s čela- do na glavi: Will — Helm! Grohoten smeh je zaoril po dvorani. Ljudje so videli v ščetin- o — Wilhelm! Pa tudi navzoči policijski ko- misar. Prijavil je peva in oblast je dela tega poslednjega za nekoliko dni pod ključ. Ob na- slednjem pevčevem nastopu je občinstvo za- htevvalo, naj ponovi tisti misni prizor. Glumač pa je odrezal: Mari naj bi se dal zopet zapreti radi čelade — prašica? Zopet smeh. Zopet je občinstvo mislilo na — Wilhelm. Ne vem sicer, ali se je to res dogodilo, ali pa so se le zamislili zlobni šalivci; toda v zgodbi je vsebo- vana resnična sodba... o imperatorju. To, kar povem sedaj, je pa resnična zgodba.

Srečala sta se dva Kraševca. Pozdravila sta se, kakor je lepa navada med našim ljudstvom. »Dobro dan!« — »Bog daj!« — Te besede je čula karabinjerska patrulja in je ona dva Kra- ševca — aretirala. Na vprašanje častnika: kaj da sta zagrešila moža? — so odgovorili kara- binjerji, da sta jim nevarno grozila! Stotniku, pametnemu možu, se je stvar nekako smisljiva zdelo. Zato je pozval nekoga zaposlenca, do- mačina, naj povpraša aretiranca, kaj da sta rekla? Dobivši pojasnilo, je mož pojsnil stotni- ku, da je to običajen slovenski pozdrav. Čast- nik se je pričnoz zamejati na račun — kara- binjerjev, in je, seveda, takoj izpustil »zločince«. Karabinjerji so namreč, to so čuli besedi »Bog daj!«, razumeli to za... budello (v trža- škem narečju »budeli«) — — — čreva. Meniš so, da je bila nevarna grožnja: da jim grozita z razparanjem trebuh! Ali ni v tem dogozku svarilo in primer, do kakih naprilihi prihaja, če javni funkcionarji ne poznajo jezika ljud- stva! Torej svarilo sedanjim našim oblastim!

Tudi naslednje se je resnično dogodilo v neki tržaški slovenski družini. Sedeli so pri obedu. Ker je bil poseben povod, so mnogi pripravili nekaj »sladkega«. Bratec in sestra sta do- bila svoj — naj rečem tako, ker že živimo v časih aprozicacij, »vrt« in »odmerkov«, in je beseda v navadi — odmerek. Hkratu je velel bratec sestrici: Zatiati oči in odpi usta! Me- noč, da ji hoče bratec nekoliko potisniti v usta od svojega »sladkega«, je sestra ubogala. Ko pa je zopet odprla oči in pogledala na kro- žnik pred seboj, se je hitro zajokala, ker je bil krožnik — prazen! Bila je to sicer mala lumparija, ali gospod papá so se zasmajali od srca: O ti, »fakot«, ti! In da potolažijo dekle, so mu odstopili ostali del svojega odmerka!

Tudi v tej zgodbi je resno svarilo za itali- janske državljane, naj odnehajo od politike, ob kateri so zatikali oči pred resničnostmi, ter so držali usta odprta, da jim mogotci na pa- riški konferenci kaj potonejo vanje! Ali ne bi bilo bolje, ako bi si »brat« in »sestra«, Jugoslovenci in Italijani, ne pomenla krožnika drug drugemu? Morala zgodbe je na čani. Omenil sem že na tem mestu, da se stvari

na Reki nekam čudno pletejo. V veliki stimo- niji D'Annunzijskega podjetja je prišla menda neka distonacija. Potem sem doznal naravnost z Reke — tudi jaz imam svoje »zveze«, čeprav nisem diplomat, — da se res nekaj meša, na kar so tudi italijanski viri začeli govoriti o ne- kih preiskavah proti častnikom. Nekoč je ne- ki slovenski list v svojem »političnem pregledu« o dogodkih na Balkanu sporočil tako-le: »Na Bolgarskem se nekaj kuha, ali — ne ve se kaj.« Turek še vedno šikali črez mejo. Nočem biti poreden, ali toliko moram vendar reči, da in- formacija ni bila Bog ve kako imenitna in iz- datna: čitatelj je vedel toliko, kolikor poprej! Ali ironija usode hoče, da danes tudi jaz ne morem reči drugega, nego: Na Reki se nekaj kuha, a ne ve se še — kaj!

Italijani govorijo o »incidentih idella vita« — o slučajnostih in iznenadenjih, ki jih prinaša življenje. Take »slučajnosti« doživlja tudi Gabriele D'Annunzio. Pa smo doživeli te dni neljub in nepričakovan dogodek tudi mi pri »Edinosti«, ki nam je — dogodek namreč — kar zaustavil delo! Naši ljudje so se jezili, ko niso dobili v petek ajutraj »Edinosti«. Jezili so se, čeprav list ni za nič. In jezili smo se tudi — mi! Incidenti idella vita! C—č.

Marija Ferluga
Josip Moretti
danes poročena
Scoglietto-Trst-Macerata

Poziv na noveletna voščila.

Prosimo vse naše cenjene lastnike, čitatelje in sploh vse osebe, ki želijo izvršiti v našem listu NOVELETO VOŠČILO, za dan novega leta, naj se pravočasno javijo ustmeno ali pisмено podpisano, ker prekasne naročbe ne bomo spre- jemali ako ne bomo imeli prostora v listu. — Noveletno voščilo za 1. januar 1920. v obliki vi- zitke stane 15 Lir. Inscr. oddelk Edinosti.

Poslano*)

Jaz Franc Baumann, zidarski mojster na Rakeku, preklicujem vse, kar sem razžaljivega govo- ril o gospodu Francetu Domiclju, trgovcu na Rakeku, in izjav- ljjam, da je vse, kar sem mu preditacoval, neresnično.

RAKEK, 4. decembra 1919.

Baumann Franc.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja ured- ništvo le toliko, kolikor mu veljava zakon.

ŽIVNOSTENSKA BANKA
PODRUŽNICA V TRSTU
Ulica Ponterosso vagon ul. Nova, — Lastna palača.
Dejanska glavica in rezervni kapital K. 225.000.000
Izvršuje kulturno vse bančne in menjalnične transakcije.
Uredne ure od 9.30-11.30 in 14.30-16

MALI OGLASI

se računajo po 10 stot. beseda Najmanjša pristoj- bina L 1.—, Debele črke 20 stot. beseda. Najmanjša pris. objava L 7.—.

PRODA se kuhinjska in sobna oprava za dve osebi radi selitve. Zgonik št. 1 pri Proseku. 4457

TRGOVSKI POMOČNIK, za trgovino mešanega blaga, večje hrvaškega, nemškega in italijanske- ga jezika, želi službo v Trstu ali okolišč. Po- nudbe na ins. odd. Edinosti pod »4479«. 4479

Zobozdravniški ambulatorij

prej dr. BODO.

Zobozdravnik dr. E. Clonfero

— In —

dentist Stanko Perhavec

Trst, Trg Goldoni št. 11, II. nadst. sprejema od 9 do 12 in od 15 do 19.

Izdiranje zob brez bolečin, zobovja, zlati mostovi brez neba, reguliranje zob in zlate krone. Vsa dela se izvršujejo po moderni tehniki.

POZOR!

Plačam za srebrni denar najvišje cene, tudi večje kot drugi trgovci. ALBERT POVH, urar ul. Manzoni 17, VI. 2, prtl.

MOLZNA KRAVA, dobra za vožnjo, je na prodati. Naslov: Kjarbola Zgornja št. 318. 4480

VDovec srednje starosti, rokodelcec. »Zelena« hčerko šoli znanja v svrhu žentive »v dvodo ali dekletom brez otrok, srednj evstikosti, skrbno gospodinjio. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 4461

ABSOLVENTKA I. letnika trgovske šole želi služ- bo v pisarni kot praktikantinja. Ponudbe na ins. odd. Edinosti pod »V Trsta. 4481

PRODA se vinski kis, posoda za vino od 30 do 300 L 2 veliki črevesi za sesalke, prazni zaboji, drva za kurjavo itd. Campo Belvedere 1. 4482

ISCEM valenca za trgovino jestvin. Millionig, trg Oberdan št. 5. 4484

ODDA se majhna meblirana sobica s prvim jann- arjem. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 4483

SIVILJA za gospe in otroke prevzame vsakovrst- no delo na dom. Trg Oberdan št. 5, II. Schociaj. 4485

PRODA se ovratnica in mui iz kožuhotine za L. 600 in svilena bluz za L. 60, vse novo. Asolo, doito 33. II. desno. 4486

MLADI PRAŠIČKI se prodajo. Naslov: »Lozej Anton. Ročan. Scifa Santa 219. 4487

150 do 200 kg pristnega čebelnega medu ima na prodaj Ivančič Albert, Smast pri Kobariču. 3345

IZKUŠENA BABICA sprejema noseče n adom. — Ulica Chiozza 50. Ivanka Battista. 4488

POSTREŽNICO hče majhna družina (3 osebe) Ulica Commerciala 9, III. nadst. levo (Cez dvorčice). B 99

ODDA se majhna sobica. — Naslov pove ins. oddelk »Edinosti«.

DVA COLNA za lov popolna z vsem orodjem, mnogo mrež, namreč: »metakke, sgualberi, pas- sellere, cagnolere, tartane« itd. se prodasta. Ul. av. Franciška št. 10, Milbenčič. 4464

MAJHNO POSESTVO, nova hiša, hlev, vodovod, vrtni dvorišče, pripravo tndi za obrt, se prod- a ozir. da v najem pri Sežani, Ul. della Guardia 31, prtl. Sv. Jakob, Trst. 4443

GOSTILNA v bližini Trsta se odda v najem. Pl- smene ponudbe na ins. odd. Edinosti pod »Ugod- nost«. 4438

KROJACNICA Avgust Stular ul. S. Francesco d'Assisi št. 34, III. je edina dobroznana kro- jačnica v Trstu. 3367

SREBRN DENAR kupujem po najvišjih cenah v vsaki množini. Pridem lahko poni. Alojz Povh, Garbaldjev trg št. 3 (prel Barriera.) 3341

ISC se postena Slovenka k družini 2 oseb; tiste ki znajo kuhati imajo prednost. Zglasti se je v ul. S. Nicolò št. 9, IV. od 9-11 in 15-17. 4473

HISA, 3 sobe in kuhinja, z vrtom, se prod- a za 16.000 L. Več se izve pri blaginji kavarne »Fa- brise«. 4471

Dobroznana brivnica
VEKOSLAVA GJURINA
ul. Sav. Mercadante 1, hiva kav. (Roma)
ex »Nuova York«
se najto e 2 priporoča slavnemu občinstvu.

Bratje Gentili in Krizmančič
ul. Mazzini 40 (vagal ul. S. Lazzaro)
Za prihodnjo sezono:
bogata izber volne- nega blaga, bart enta moškega blaga, vol- nenih odevi zaves in lastno izdelovane valiranih odevi.

Gospodarstvo.

Tržaška kmetijska družba.

Kmetiško razpravljanje minule nedelje, na Kolonkovcu je uspelo prav dobro. Tajnik je pozdravil navzoče kmetovalce v imenu Tržaške kmetijske družbe ter govoril o raznih vzrokih, zaradi katerih hira in bolujejo rastline. Eden izmed najglavnejših vzrokov je ta — je rekel tajnik — da se zemlji ne obrača ista pozornost kakor nekdanj, ko niso ljudje tako trumoma zapuščali poljedelstva in prehajali k industriji; zemlja se ne obdeluje tako skrbno, ne prekopava se globoko, ne gnoji se in črpa dobro. Rastline se ne čistijo tako pogosto, kakor bi bilo treba, škodljivci in plevel se ne čistijo solidarno, skupno, vsled česar jih ni močeno niti dar popolnoma iztrgati, ker ostajajo od glivičnih bolezni še vedno trosi ali kadi, a od mrčesnih škodljivcev ličinke ali bube na rastlinah in zemljiščih melomarnih poljedelcev in občin, ki jih niso pokončali, tako da se te mrčesi in škodljivci vedno znova pojavljajo. Zato mora sromotni kmet vsako leto trošiti neznanske svote za ona bojna sredstva proti raznim škodljivcem, kakor za žveplo, ožič in raznim zelenjadnim boleznim, za modro galico proti peronosperi in vsakovrstnim rastlinskim ter sadnim boleznim, za dendrin, tobačni prah in elastrat, bipersangan in razna mila in lepila proti sadnim, zelenjadnim in ovčjim škodljivcem, ki uničujejo njegove pridelke. Razum tega mora trošiti vedno pomankljiva živina še večje svote za tako draga umetna gnojila, superfosfat, čelad soliter, kalijevu sol in druga sredstva za izboljšanje zemlje.

Tajnik je nato prešel na človeške škodljivce, ki uničujejo kmetijske rastline in pridelke ter kradejo kmetu plodove njegovih truhov, obleko, perilo, živino in denar ter dejal, da ne smemo teh škodljivcev soditi prestrogo, ker se, kakor mi, ljudje in nesrečni plod razmer človeške družbe in nje današnje civilizacije, kateri smo tudi mi mnogo doprinesli s tem, da smo se udalili od starih kmetijskih načel vesti, samopoznavanja in samozadrževanja, in kor ti ljudje drugo duševno in materialno pomarkanje in si ne morejo drugače pomagati kot z nepoštenim dejanjem, ker si na pošten način in po svojih nazorih ne morejo služiti vsakdanjega kruha, češči dela ni nikjer dobiti. Zato je tajnik predlagal, naj bi se tem ljudem predstobelo delo, naj bi se na vsako kmetijsko hišo postavila čez noč svetilka in poleg nje vabilo: »Pridi jutri k meni delat,« in če je dal še kakikaj pošten, bo prišel. Ker je pa premoš potrdila in so poljedelske dneve prevračke, se mali kmet še sam ne more vzdržavati, je ta predlog, pade in obveljal predlog občinskih g. Jureševiča in vseh navzočih kmetovalcev, da se ustanovi kmetijska močna straža, ki naj bi krožila po tem predelu in varovala lastnino pred tatovi, a država naj bi slednjim preslambela delo.

DAROVIL.

— Namesto venca na krsto gospe Mimi Strehljeve roj. Totazzijske darujejo CMD: Podi in Mimi Maloj L. 30.—, rodbina Korečan L. 20.—, rodbina Jos. Kraigher. Postojna, L. 15.—, Mimi Bianzani L. 10.—, skupaj L. 75.—. Denar hreni u-prava.

— Na Miklavževem večeru so v korist šentjakobske podružnice CMD darovali poleg običajne vstopnine po 6 L. Fran. Cesar, Anton Bole, po 5 L. Ivan Omerza, Gregor Babič, Anton Kreševič, Morel, Katalan, Prelog, Maurič, po 4 L. Franc Narobe, Bremic, po 3 L. Može Drago, Bratuž, Bole Josip, Javornik, N. N., Morel L., N. N., Vrh Josip, Požar Anton; vsi ostali pa, katerih imena so na vpogled pri blaginjsku Mauriču, znesek L. 10570. Podružnični odbor se vsem darovalcem najiskrejeje zahvaljuje za pomoč, ki je prišla res v izdatni meri od strani cenjenega občinstva.

— Za žaljivo tombolo na Miklavževem večeru pri Sv. Jakobu so darovali: trgovci Narobe prišla s kletko in steklenico šampanjca, Just Maurič 1 metlo in 2 paketa čokolade, Josip Černigoi 1 steklenico Cizano in 1 kugelj, Gombac Adolf 1 paket čokolade in 1 škafjo sardin, A. Renko 1 paket čokolade, Gombac Ferdinand 2 paketa čokolade in Peter Bratuž 5 struc kruha; nadalje so darovali v isti namen Zidar Gregor 10 L. po 5 L. Ivan Gregorič, Jakob Merhar, Vekoslav Stepančič, gostilna Ivančič, pekarna Zavadol, N. N. 4 L., po 2 L. Trošt, Glavič, Dušnovič, Milan Kozarič, Jos. Rožane, Breznikar, Volk, Černe, Vrh Benedikt, Josip Zavadol, Mila Širok, D. Širok, Dobriša, po 1 L. N. N., Jos. Prelog, Anton Kosič, Morgan Nazarij, Segulin Roza, Zega Josipina, Cehovin, Povh. Srčna hvala darovalcem ter nabiral-kama gđ. Milki in Ivanki Široki!

ISTNICA UREDNIŠTVA.

G. J. F. Jelšane: Jasnega odgovora na Vaše vprašanje, kaj se zgodi z avstrooskimi bankovci, ki se nahajajo med ljudstvom v Vašem okolišju, Vam ne moremo podati. Če je denar neprepetaten, je čisto gotovo, da ga v Jugoslaviji ne zamenjajo, ker je že doslej imel zakonito veljavo v Jugoslaviji edino le prepečateni bankovci Avstroosrske banke, odlej pa samo prepečateni in poleg tega še kolikovan. Kolikovati so se smeli namreč le že pravilno prepečateni bankovci. Kdor torej v zasednem ozemlju ni svojočasno zamenjal avstroosrskih bankovcev za lire, si ima izgubo pripisati pač sam sebi, kajti opozorila je bilo dovolj, da naj se denar zamenja. Stara avstroosrska krona (neprepetata in nekolikovana) nima v zunanjem svetu danes skoraj nikakršne vrednosti več. Če pogledate švicarske tečaje, ki jih redno objavlja naš list, najdete tamkaj n. pr. v večeršnjih številkah (11. t. m.), da 100 starih avstrijskih kron velja v Švici samo 2 franka in 95 centimov, ena krona torej niti celih 3 centimov. Ali sprejema Avstroosrska banka ta denar v zameno za kolikovane nemško-avstrijske krono in po kakšni ceni, nam ni znano. Dobro bi bilo, da se za natančne informacije obrnete na kako banko, n. pr. Jadransko banko ali podružnico ljubljanske kreditne banke v Trstu. Če pa gre za pravilno prepečateni jugoslovenski denar, torej krono z jugoslovenskim pečatom, pa mislimo, da se najde pot, da se ljudje izognejo izgube. Za natančna pojasnila se obrnite naravnost v Ljubljano. Najbolje je, da se stori to osebno pri vsaki ali finančnem ravnanstvu. Meja je sedaj odprta in na njo davila se radi tudi brez težav.

Blago za gospe

Fotografski aparati Zeiss-Tessar

Kitajska srebrnina košarice, žardinjere vaze, ure, črniki in razni drugi predmeti

Namizne električne svetiljke električni železni likalniki

Kožn. torbice za gospe: Svilene in bisernate

Kožuhovine za gospe: ovratniki in plašči

Namizna oprava iz porcelana

Dežniki, roka-vice in nogavice

Garniture perila batistaste, platnene in svilene

Volneno in svileno blago

Ovratnice (kravate), perilo za moške, gumbi za zapeljivce

Usnjati ročni kovčegi, listnice in denarnice

DARILA

za Božič in Novo leto

TRST Corso VII. E. III., 16

ÖHLER

TRST Corso VII. E. III., 16

Vinarska zadruga Tomaj prodaja 21. decembra ob 3 pop. na javni dražbi društveno poslopje, klet, zemljišče (7000 m²) železna vrata itd.

UMETNI ZORJE z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obrobki VIJEMTUSCHER Trst, ul. 30. oktobra (ex Casar na) 13. a. Ordinira od 9 predp. do 6 večer.

ZOBOZDRAVNIŠKI KABINET ulica Chiozza št. 5, I. nadst. Sprejema od 9—18 in od 15—17. Izvračajo se umetni zobje v kakršnemkoli sistemu z nebom in brez neba po moderni tehniki Dr. F. Tamburini MARIO NERO, tehnični vodja.

TRGOVINA KLOBUKOV K. Cvenkel v Trstu naznanja svojim cenjenim odjemalcem, da se je z dnem 24. avgusta t. l. preselila s Korza V. E. III. št. 23 za dve številki naprej, namreč na št. 24.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu registrirana zadr. z neomejenim jamstvom ul. Cesare Battisti (prej Stadlona) št. 21 sprejema hranilne vloge od L. 1 dalje.

Trgovcem otvarja tekoče račune. Posoja hr. nilne pušice na dom. Rentni davek plačuje iz svojega.

Daje posojila po najugodnejših pogojih na vknjižbe, na osebno poročstvo, na zastave vrednostnih listin.

Uradne ure vsak dan izvezemši nedelj in praznikov od 8 do 1.

JADRANSKA BANKA Deln. glav. K 30.000.000, Rezerva K 8.500.000 Centralni TRST Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9 Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Koloz, Ljubljana, Metković, Opotija, Split, Sibenik, Zadar. Ekspozitura: Kranj. Obavlja vse v bančno stroje spadajoče posle. Sprejema vloge na hranilne knjižice proti 3 1/2%, letni obrestim v obsegu prometa proti 3 1/2% letni obrestim. Za odgovoritve navezane zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se tisoje pogoditi od slučaja do slučaja. Daje v najem vmesne predahe (Stalke depozitov). Blaginjska posloje od 9.30—12.30 in 14.30—16.

ZALOGA UR IN ZLATANINE na veliko izbero se vdobi pri A. POVIH v Trstu TRG GARIBOLDI (BARRIERA) 3.

Sodni nitrat za kmetijsko rabo in rafiniran za industrijsko rabo. Ponudbe na JOHN WHITE Trst — Borzaj try št. 2 — Trst

JOSIP STRUCKEL Trst, vojaški Via Nuova - S. Caterina. Velika izbora vsakovrstnega blaga za moške in ženske. — Blago za suknje, žamet, ba hant, a še, etamin ter raznih predmetov za okras oblik. Vse po znanih konkurenčnih cenah.

G. PINO, zlatarnica-urarnica Trst, Corso Rev. 13 Kupujem srebrne krone in rodnarje po najvišjih cenah.

PARMA, LANDRIANI & C. Podružnica v Trstu ul. Torbena 12, tel. 10 Socie' a Italiana (italijanska družba) Edino mužilo, ki obrtniše usnje in ga vzdržuje mehko

Izšel je: Kdo? „VEDEŽ“. Ta splošno priznani in edini žepni koledar v zasednem ozemlju — „VEDEŽ“ za leto 1920 prinaša vse polno najzanimivejših statističnih in drugih podatkov in vsakovrstnih zabavnih in poučnih spisov. — Z eno besedo: prihaja s polno torbo najzanimivejše vsebine, tako, da mu ne more niti sam sv. Miklavž konkurirati, posebno ker je določil za prihodnje leto svojim srečnim čitateljem 100 krasnih dobrotek. Prodaja se v založni knjigarni J. STOKA, Trst, ulica Milano št. 37. — Preprodajalci dobijo popust. Ta dni izide „Gospodinjski koledar“. Kar je človeku ura, to je skrbni in pridni gospodinj. „Gospodinjski koledar“.

ZOBOZDRAVNIK D. MRAČEK TRST Corso 24, I. nadstropje Ordinira od 9-12 dop. in od 3-6 pop. Izvračajo vse vrste zob, plombirajo in umetno zobje

Stari Jože Fajfa čita in razmišlja: Torej ne hvali samo „Edinost“ umetne lepote fotografij slik gasovitega fotografirnega zavoda v Trstu, ulica Acquedotto 27! Tudi drugi isti tas. pisejo! Kaj napravim? Dam se siliti! Star sem!... Nobena „baba“ me neče več!... No, glej, glej! Tu se tudi nekaj drugega čita: Nič več starosti! „Gasoviti ruski učenjak dr. Vonorov v Parizu pomladuje stare ljudi za 10, 20 in 30 let.“ No, to je pravi čudež. — Takoj pojdem v Pariz, a kadar se vrnem, se dam tudi jaz slikati v ulici Acquedotto šte. 27; potem naj se varujejo vse mlade deklice!

TRGOVINA JESTVIN via Genova (Campanile) 13. Zaloga: kave, obo, mila, sveč, sardin, čokolade, čaja l. t. d. Pristni Jamaika rum, konjak, vermouth, marsala, visnjavec ter raznovrstna vina, vse po zmerani cenah. Ivan Bidovec.

MEHANICNA DELAVNICA. Odlikovana livarna Osvaldella. Via Media 26. Izdelovanje in popravila strojev in motorjev. Proračuni.

KNJIGOVESNICA. Pietro Pippa, Trst ulica Valdivia 19. Artistična vezava. Žepni koledarji lastnega izdelka. Vpisniki (registri) posebnega sistema. 201

MAJOLICNE PECI IN STEDILNIKI. M. Zepar, ul. S. Giovanni 6 in 12. Nabolito izdelovanja in najpopolnejša vrsta. Cene zmerne. 202

PAPIR. Velika zaloga papirja za ovitke, papirnati vreče lasne tovarne. Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerne. Gastone Dollinar, Trst, Via del Gelsi 16. 254

DAMSKA KROJACNICA. A. Rieger, Trst, ulica Commerciala 3. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. Postrežba točna. 337

— TVRDKA — Alarico Lantschner v Trstu, Via Roma 28 (blizu ul. delle Poste) vogal ul. Giorgio Gattai. Zraven velike pošte. — Telefon 158. Dvokolesa, motorna kolesa, pri-tikline, pnevmatični predmeti. Popravila. — Delo solidno.

Danes, v nedeljo, 14. decembra 1919

točno ob 10.30

so v poslopje trdnice za dražbeno prodajo

E. VIANELLO in R. de KAAG

Trst, ul. Chiozza št. 7 - Tel. št. 34-92
povabljeni vsi oni, ki so kupili igrače na dan sv. Miklavža, potrošili najmanjše L 20 in prejeli dotično srečko s katero potom žrebanja dobe:

koncertni klavir Ehrbar iz palisandra

ali

popolnoma novo dunajsko zakonsko sobo

ali

popolnoma novo pisalno dvoranico (salot) iz hrastovine.

□□

Lastniki srečk za žrebanje izvolijo izmed sebe odbor, ki izvrši žrebanje.

□□

o žrebanju se bo vršila DRAŽBA slik, umetnin, kožuščin in raznih predmetov.

Fotografski atelje Daguerre

Trst, Corso Štev. 39.

Razpisane v platinu, specializirane: slike v barvah, fotografije, oblike, viziti, poučanja, reprodukcije vsake vrste. Elektr. razsvetljava.

Naznanilo.

Naznanjamo cenj. odjemalcem, da smo prejeli veliko množino **istrskega črnega in belega vina**

dalmatinskega opola poleg italijanskih vin. V zalogi imamo tudi vino chianti v originalnih steklenicah, asti, šampanjec, marsalo, vermouth, žganja in fina vina v steklenicah.

Ernest Ročevnik in Marcolich

Trst, ulica XXX. oktobra št. 14, Trst (prej. Casermi)

Raznovrstni likerji,

marsala, vermouth, žganje in fina vina v butilkah na drobno in na debelo.

Trst, ulica Cesare Battisti št. 29. S. ŠTORA

Assicurazione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Ustanovljena leta 1838. Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, strelu in eksplozijah. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini v vlogom. Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem. Življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah. Določila glavnic in rezerve dne 31. decembra 1915 K 199.625.992'40. Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12. 1915) K 516.485.849'—. Člankar obstoja družba, je bilo v vseh branjah izplačano na škodah K 872.533.443'85. Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih.

MIRODILNICA

MISLEJ FRANC, ulica S. Michele št. 26. — Dobe se vsakovrstni mirodilniški predmeti po nizkih cenah. — Strup za uničevanje miši in podgaj, čopiči, barve, izrazi za zid, parfumi l. t. d. l. t. d.

Višnjavec Luxardo

(Luxardo Maraschino)

in najfinjši likerji

trdnice Girolamo Luxardo iz Zadra.

Marsala in vermouth

trdnice Accardi Vinici iz Marsala

čistilne in hladilne min. vode

Kristalizirane soli

družbe Terme ed Acque di Montecatini

Za topstvo in zaloga za Trst in

Julijsko Benečijo pri trdnici

V. Grassich — Trst

V. Mazzaretti via C. 93 Telefon 30-37

Družinska sreča

je večkrat v nevarnosti radi brezokusne juhe ali radi slabo uspele omake.

Soprog, ki pride truden iz službe, ako dobi okusno in redilno jed, da ga okrepi, četudi ima mnogo drugih misli po glavi, postane vseeno vesel in ljubezniv.

Razumne in izkušene gospodinje poznajo že skrivnost, da zadovolje okus svojih soprogov: K juham, zelenjavam, omakam itd. rabijo vedno

mesni ekstrakt
ARRIGONI

najboljši proizvod, ki da najboljši okus in izdatnost.

Edino le **PERTOT** urar v Trstu

ul. S. Francesco d'Assisi št. 15, II. (nasproti tiskarne Edinosti)

kupuje uskovrstno zlato in srebro po najvišjih cenah.

Stavbno podjetje L. OBLAK in drug o ilirski Bistrici

naznanja, da sprejema vsa v stavbno stroko spadajoča dela in naročila za stavbni material tudi v Rabeljih št. 8 pri Matuljah (zaloga cementa). — Načrti in proračuni pri sprejemu dela, brezplačno. — Posreduje tudi pri prodaji in nakupu zemljišč in stavb. — Istotam se kupi stroj za zdrobljenje gramozu in peska, bodisi z motorjem ali brez njega.

PEAFF Sini za šivanje in vezanje prvi nemški znamki

Seidel & Neumann in „Singer“ Gast & Gasser

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Trst, ul. Campanile 19

Kisova kiselina

leđena pristana 99%

Plavilo

Rižnatiškrobniklel

l. t. d. l. t. d.

se dobi pri

HOLLANDIA COLONIAL

družbi z om. j. v Trstu

ul. Pier Luigi da Palestrina št. 2

(vogal ul. Coroneo)

Telefon. 24-03 Telefon 24-03.

Bril
LA MIGLIOR
CREMA
PER
CALZATURE

Najboljše mazilo za ČREVLJE

Italijanska tovarna

PROIZVODOV BRILL

Podružnica v Trstu, ul. del Toro 10

Telefon 3172

Pozor!

Izdejem vsa lasna dela iz česanih (mešanih) in rezanih las po najnižjih cenah. — Kupujem izčesane in rezane lase. JOSIP KOLAKOVIČ, brivec in la-ničar — Ajdovščina. —

Pozor!

V ulici Udine (prej Belvedere) št. 49, se nahaja PRODAJALNA USNJA, KOŽ, sploh vseh čevljarških potrebščin. — Specialiteta: Za krojenje in prešivanje (štepanje) zgornjih delov najmodernejše fasone. Filipčić in drug.

Kupujem

trine sadilke („bilje“) in rozge (kanči) trle „Monticola“.

Ponudbe (če mogoče v italijanskem jeziku) na naslov:

Dottor Domenico Dorlgo

Manzano (Udine) Videm

PELLEGRINO CINCELLI

Trst - ulica Malcanton št. 9 - Trst

(Hiša ustanovljena leta 1828.)

KOZE in USNJE za ženske in moške.

Box in Chevreaux, lak, podlage in vsakovrstni predmeti za čevlje itd.

Vse po ugodnih cenah.

Postrežba točna.

Tvrška PIETRO COSTA & C. — Genova

Podružnica v Trstu.

SKLADIŠČA: Via Malollica 13 in prosta luka. — Telefon 14-65 B.

Poslovođa in založnik

ERMANNO MANCINELLI

Skladišča:

Jakin (Ancona), Bologna, Bovisa, Brescia, Foggia, Genova, Neapolj, Milan, Palermo, Rim, Spezia, Taranto, Trident, Trst, Benetke.

Direktno uvažanja:

Mineralnega, mazilnega olja, industrijalnega olja, kitovega olja, lanenega olja, olja za volno, mazilnih masti, bombaževih odpadkov itd.

Stalni oskrbovalec.

Kraljeve mornarice, vojnega ministrstva, industrijalnih pomožnih zavodov itd., državnih železnic, postranskih železnic, paroplovnih družb, avtom. podjetij.

Odhajanje in prihajanje vlakov.

Centralna južna postaja.

Odhod.

0730 D. v Belgrad, Bukarešt, (čez Ljubljano Zagreb).

1715 D. na Dunaj (čez Videm, Trbiž, vsaki ponedeljek, sredo in petek).

530 O. v Cervinjan, Trbiž (čez Bivio).

630 D. v Reko, čez St. Peter na Krasu.

650 H. v Benetke (čez Bivio, Trbiž, Videm).

710 R. v Milan, Pariz, London in Bordeaux (čez Cervinjan).

830 H. v Logatec (zveza z Reko).

1115 H. v Benetke (čez Bivio, Cervinjan).

1430 D. v Benetke (čez Trbiž).

1450 D. v St. Peter na Krasu, Reko, Logatec.

1515 O. v Logatec (čez St. Peter na Krasu) v Ljubljano.

1735 D. v Rim čez Cervinjan, Benetke, Padova, Bologno.

1755 O. v Videm (čez Bivio), Trbiž (zveza z Cervinjanom, Gorica).

1820 H. v Reko čez St. Peter na Krasu.

1930 D. na Dunaj (čez Logatec, Gradec) vsak ponedeljek, sredo in petek.

Dohod.

2110 D. Z Dunaja (čez Trbiž - Videm) vsako sredo, petek in nedeljo.

7— D. iz Belgrada, Bukarešta (čez Zagreb—Ljubljano).

830 O. iz Logatec.

920 O. iz Vidma (čez Gorico, Trbiž, Nabrežino).

1020 D. Z Reke (čez St. Peter na Krasu).

1350 D. iz Rima (čez Bologno, Padova, Benetke, Cervinjan).

1630 D. iz Logatec, Reke.

1650 D. iz Benetke (čez Videm, Trbiž).

1845 O. iz Cervinjana, Trbiža (čez Bivio).

1920 H. iz Benetke, Mestre, Cervinjana (čez Bivio).

21— H. iz Logatec, (zveza z Reko).

23— H. iz Benetke (čez Videm, Gorico, Trbiž, Bivio).

2320 D. Z Reke.

2545 R. iz Londona, Pariza, Bordeaux, Milana, Benetke, (čez Cervinjan).

D. = Direktni vlak. O. = Osebn. vlak. H. = Hitri vlak. R. = Razkošni vlak. B. = Brzovlak. M. = Mešanec.

Postaja pri Sv. Andreju.

Odhod.

5110 O. V Herpelje, Kozino, Kanfanar, Pulo.

546 M. V Koper, Buje, Poreč.

730 O. Na Opčine, Prvačino, Ajdovščino, Gorico, Podbrdo.

830 M. V Buje, Koper.

1240 D. V Herpelje, Kozino, Kanfanar, Pulo.

1550 O. Na Opčine, Prvačino, Ajdovščino, Gorico, Podbrdo.

1650 O. V Herpelje, Kozino, Kanfanar, Rovinj, Pulo.

Dohod.

825 M. iz Buje, Koper.

1020 O. iz Pule, Rovinja, Kanfanara, Divače, Herpelje, Kozine.

1120 O. Podbrda, Gorice, Ajdovščine, Prvačine, Opčin.

1630 M. Buje, Koper.

1650 D. Pule, Rovinja, Kanfanara, Herpelje, Kozine.

1940 O. Podbrda, Gorice, Ajdovščine, Prvačino, Opčin.

2145 M. Poreča, Buje, Koper.

2220 O. Pule, Rovinja, Kanfanara, Herpelje, Divače.

HERMANGILDO TROCCA, TRST

ul. Barriera vecchia št. 8

Ima veliko zalogo mrtvaških predmetov.

Venci iz porcelane in bisera, vezani z melemo, iz umetnih cvetov s trakov in azulei. Slike na porcelani, ploščah za grobe spomenike itd. Najnižje konurenčne cene.

Ljubljanka kreditna banka

Podružnica v Trstu.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice:

Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split.

Dolžniška glavnica: K 15.000.000.—

Rezervni zakladi: K 3.600.000.—

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lireh na hranilne knjižice proti 3% obrestovanju na žiro-račune proti 3% obrestovanju.

Za na odgovor vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuj. borzne naloge in daje v najem varnostne celice.

Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13.

GLORIN

najboljše mazilo za obuvala, se dobi pri Andreju Urdich, ul. C. Battisti št. 6 in pri Leopoldu Stokell, trg Garibaldi (Barriera). Splošno skladišče: CIVIDINGHERS II, Trst, ul. Tiziano 20.

CROATIA

Zavarovalna zadruga v Zagrebu, je edina domača zavarovalnica

Ustanovljena 1884 leta. CENTRALA: Zagreb, v lastni palači, vogal Marovska in Preradovičeva ulica.

Podružnica v Trstu, ul. Lavatolo 1, II.

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja: 1. Proti požarnim škodam. 2. Zavarovanje prelatčin (pohištva, prodajalniškega blaga, gospodarskih strojev itd.) 3. Zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena itd.) 4. Zavarovanje steklenih žip. 5. Na življenje. 1. Redna zavarovanja. a) Zavarovanje glavnice za slučaj doživljenja in smrti. b) Zavarovanje dote. c) Življenjske rente. —